...cis Vācijas ...īvē

...ŪK FRANKFURTES FUT... ...SIM

...n Arvīdam Jurgenam, kas arī sā... ...iesāja Dienvidvācijas futbola meista... ...ēles. Viņš atmeta visai šai lietai ar... pasacīja: „Es taču necesmu kluvis... tāpēc, lai vācu futbolistiem un ska... mācītu pieklājību un disciplīnu.
Arn. Šm.

...burgas šacha turnīrā Omstedes lat... MCAs sarīkojumā bija 30 dalībnieku... ...is arī divi lietuvieši un četri vācu... . Galvenajā grupā 11 dalībnieku konkurencē uzvarēja Oldenburgas lat... ...achistu vadītājs Aleksandrs Liepnieks... p., kamēr 2., 3. un 4. vietu dalīja ..., vācietis Kupe un Rankis, katrs ar ...ālākajās vietās sekoja Leitis un Du... ...z viņiem lietuviešu šacha lietpratēji... un Jakštas. Trijiem Oldenburgas ...igsbergas pilsētu meistariem bija já... ...ās ar pēdējām vietām. Divās nā... ...turnīra grupās priekšgalā ierindojās ...vnieks un L. Ezers. Uzvarētājus ap... YMCA, latviešu komiteja un mā... Drešmanis.

...s basketbolists Teodors Grīnbergs ar ...šajās dienās no Zviedrijas izbrauks uz...

...sievietes ir vadībā Dānijas 1948. g. ...sportistu sarakstā: 1. olimpisko spēļu ...ja 100 m kraulā Grēta Andersene, ...bisko spēļu uzv. 100 m uz muguras ...Harupa, 3. olimp. sp. sudraba medaļas ... paukošanā Karena Lachmane, 4. ...o spēļu bronzas med. izcīnītāja lēk... ...torņa Birte Christophersene. Tikai ...o slavenie futbolisti K. A. Prests un ...ns, bokseris S. Vads, maratonists H. ...un riteņbraucējs A. Sandorfs.

...vas Dinamo futbolisti pavasarī viesо... ...āgā un Varšavā. 5. jūnijā Leipcigā ...a Dinamo sacensība ar Vācijas ase... ...as sastādīto vienību.

...dvācijas meistarsacīkstēs basketbolā ...mīgi startē arī ārzemnieki. Vācu ...zīst, ka vāciešu vienībām no ārzem... ...izdevība daudz mācīties. Bavārijā ... ir lietuviešu izlase Gintaras, bet ...ergā Eslingenas YMCA un Silenon... ...ICA.

...Luiss kvalificējis savus līdzšinējos ...us: 1. Bilijs Kons, 2. Džims Bra... ...3. Maksis Bērs, 4. Tomijs Fars, ...is Šmelings, 6. Džo Valkots, 7. Ar... ...dojs, 8. Bobs Pastors, 9. Džeks Šar... ...Tonijs Galento.

...u profesionāls sportists — tas kaut ko

Tagad 77 g. vecumā viņš miris, ...angļu golfa spēlētājs R. A. Kellijs. ...o viņa 4 dēliem, kas arī visi spēlē ...zcīnījis Norfolkas apgabala meistar...

...ustvārdu mīkla

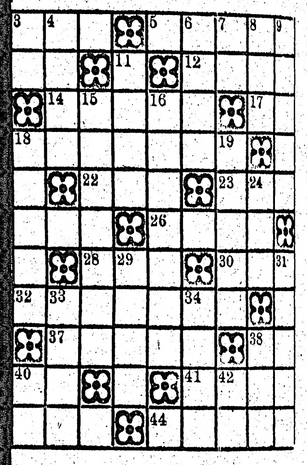

...ski: 1. Spalvas. 5. Upe Latvijā. 10. ...2. Latviešu valstsvīrs un diplomāts. ... 14. Grābt. 17. Vietniekvārds. 18. ...s. 20. Trīs — svešvalodā. 22. Satik... ...rds. 23. Sievietes vārds. 25. Aizlie... ...5. Miesas sastāvdaļa. 27. Dižciltības ... Politiskas partijas iniciāļi. 30. Lat... ...stāvības iniciāļi. 32. Mākslinieki. 35. ...s vārds. 37. Zīmētas. 38. Kārtībā! ...ts". 41. Tīrīt. 43. Senāk. 44. Labā... ...s.

...ski: 1. Naudas vienība. 4. Pļava. 6. Sievie... ...s. 7. Izsauciens. 8. Vīt. 9. Kauls. 11. ...zoba" sēkas. 15. Mēnesis. 16. Kasīt, ...vidu ... 19. Jāšanas piederums. ...i Vācijas stacijās. 24. Sic. 27. Dzīv... ...sts. 29. Dejot. 31. Nikns. 33. Ieskā... ... 36. Piesavinās. 38. Tureklis. 40. ...iesaiņojums — saīsinājums. 42.

...mo reizi ar pīpi uz jumta

...āti pilsētnieki noīrēja uz laukiem va... ...nešiem mazu mājiņu. Iegājuši tajā ...iņi bija ar visu pilnīgi apmierināti, ...rūka trauku ēdienu atliekām. No ...n jaunie īrnieki uzzināja, ka viņu ...ēji atlieku izbarošanai turējuši cūku. ...nopirka cūku, un sāpīgais jautājums ...rai bija nokārtots.

...gatavodamies atgriezties pilsētas ...vasarnieki izsludināja, ka cūku pār... ...radās pircējs un jautāja pēc cenas. ...ca kundze, „mēs par to lopiņu sa... ...piecdesmit dolarus, bet mēs to arī ...ru esam lietojuši — es domāju, ka ...dolaru tādēļ nebūtu par daudz pra...

...IETEM UZMANIBU! Ienākumus ...e peļņu guvušas jau daudzas tautie... ...ājot praktiskus rokdarbus. Šim no... ...bākais palīgs ir „LATVJU ZEL... kas sniedz visdažādākos padomus un ...mus rokdarbu darītāiām. Ja arī ...ajadzīgo materiālu trūkuma, vai citu ...dēļ, jums nav iespēju „L. Zeltenes" ...pielietāt, nepalaižiet garām izdevību, ... neatkārtosies, — iegūt savā īpa... ...izdevumu jau ar pirmiem numuriem, ...u sekot turpinājumiem.
...paplašinātā, strāvas ierobežojumu dēļ ...burtnīca iznākusi un dabūjama grā... ...par DM 2,50, bet piesakot abone... ...reizē ar to samaksājot vismaz par ...ošajām burtnīcām (DM 6,—), arī ...katra burtnīca abonentiem maksā ...ar piesūtīšanu.
...enti piesakāmi grāmatnīcās vai ap... ...GRĀMATNIEKI": (13b) Berchtes... ...ıb, Latvian Camp „Insula". Ārpus ...ie attiecīgiem pārstāvjiem.
..., techniskā izpildījumā un saturā ...burtnīcas saturā: baltizšuvuma tech... ...lekc.), vilnā adīti galvas lakatiņi, ...ni sporta dūraiņi, kā savienot vai... ...iduma gabalus darinot galdautus ...moderni rotājumi dāmu ārpiem. ...savu stūrīti mājīgi uc. (38)

...INTEL. ATRAITNIS, ...ēlas rast mūža draugu 21—27 g. v. ...vēlamas ar ģīmetni un dzīves ap... ...Atbildēšu visām nopietni domājām ...Rakstīt ofl. 23.

LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 8 (232)
Sestdien, 1949. g. 22. janv.

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora viet. M. Čulītis. Redaktori: L. Bērziņš, B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālr. 50). apg: Marktpl. 25 (t. 84).

Trumens paziņo ASV ārpolitikas mērķus

ASV cīnīsies par visu tautu brīvību

Komūnisms ir maldu mācība, kas nes postu un tiranniju, saka Trumens

Ceturtdien svinīgā ceremoniālā Kapitola priekšā Vašingtonā zvērestu satversmei nodeva ASV viceprezidents Bārklijs un prezidents Trumens. Pēc zvēresta prezidents teica runu, kas bija veltīta vienīgi ārpolitiskajām problēmām. To pārraidīja visi amerikāņu un pārējo demokratisko valstu radiofoni. Divdesmit minūšu garajā runā prezidents Trumens raksturoja Savienoto Valstu ārpolitiku un deklarēja četrus savas programmas punktus, pēc kuriem viņš vadīsies. Prezidents visiem iespējamiem līdzekļiem solīja atbalstīt Apvienotās Nācijas, turpināt ERP, iedzīvināt Atlantika paktu un sniegt zinātnisku un tehnisku palīdzību tiem apgabaliem un valstīm, kas atpalikušas.

„Ar pazemību es pieņemu amerikāņu tautas uzdevumu un izlūdzos visu pilsoņu atbalstu," iesāka prezidents savu runu. „Ar šodienu sākas mana amata jaunais periods. Katram laikam ir savs uzdevums, šis periods var būt izšķirējs ne vien mums, bet arī pasaulei. Amerikāņu tauta vēlas tādu pasauli, kur visas tautas varētu brīvi sevi pārvaldīt un brīvi dzīvot. Daudzas nācijas ar bažām vēro nākotni un gaida palīdzību no Savienotajām Valstīm. Amerikāņu tauta nesatricināmi pārliecināta, ka visiem cilvēkiem ir vienādas tiesības brīvi domāt un brīvus viņus radījis Dievs."

Prezidents tālāk norādīja, ka uz šāda ceļa vienmēr atradušās Savienotās Valstis un daudzas citas nācijas. Tām pretim stāv režīms, kas seko kādai maldu mācībai. Šī māciba piekrāpusi daudzas tautas. Tai klausīdami, cilvēki upurējuši savu brīvību un iemantojuši maldīšanos, nabadzību, postu un tiranniju. „Šī maldu mācība ir komūnisms!" izsaucās Trumens. „Komūnisms domā, ka cilvēki ir vāji un nepilnīgi un nevar sevi pārvaldīt, kāpēc jāgādā, lai citi tos pārvalda. Demokratija turpretim atzīst, ka cilvēks ir pietiekami sapratīgs, lai izvēlētos savu valdību. Komūnisms domā, ka vienīgi tas var noteikt, kādiem vadoņiem jāseko, ko drīkst domāt, darīt un kādus mākslas darbus radīt. Demokratija to visu atstāj cilvēka brīvai izvēlei. Komūnisms domā, ka sociālas netaisnības var nomainīt vienīgi ar varu. Mēs turpretim esam pārliecināti, ka cilvēces labklājība sasniedzama kopīgā darbā un savstarpējā uzticībā. Komūnisms domā, ka abu sistēmu starpā ir tik liela plaisa, ka to var pārvarēt tikai agresijas ceļā. Demokratijas tic, ka viss nolīdzināms sadarbības ceļā."

Runas turpinājumā prezidents norādīja, ka Savienotās Valstis kopš kara beigām visu savu potenciālu veltījušas vienīgi miera labā. Amerikāniem nav nekādu territoriālu prasību. ASV atbalsta UN, amerikāņu tauta darījusi visu, lai nodibinātu starptautisku kontroli pār savu visvarenāko ieroci atombumbu un nepārtraukti iestājusies par brīvu tirdzniecību. „Mūsu pūles devušas cilvēcei jaunas cerības," teica Trumens. „Mēs esam pasargājuši brīvību vairākām tautām. Apmēram priekš gada ar 16 valstīm mēs uzņēmāmies lielāko palīdzības programmu, kādu jebkad vēsture pazinusi. Šīs programmas nolūks ir stiprināt Eiropas tautas tai laikā, kad saimniecības chaosa dēļ tām draud vislielākās briesmas. Mūsu pūles devušas panākumus, mēs esam uzvarējuši izmisumu un bezcerību."

Tad prezidents Trumens četros punktos deklarēja savu ārpolitiku. „Tāpat kā līdz šim mēs atbalstīsim Apvienotās Nācijas un visas tās organizācijas," apsolīja prezidents, „tai pašā laikā rūpējoties, lai stiprinātu UN svaru un prestižu un lai šai apvienībā varētu iestāties tās valstis, kas atguvušas neatkarību un savu valdību."

„Mēs arī turpmāk atbalstīsim brīvas valstis un rūpēsimies, lai tās saimnieciski atplauktu un kļūtu patstāvīgas. Tas nozīmē, ka mēs turpināsim ERP un rūpēsimies, lai tirdzniecība kļūtu atkal brīva un to nekas neierobežotu."

(Beigas 5. lpp.)

Izraēlu gatavojas atzīt arī Francija un Lielbritanija

Visas ziņas no Palestīnas liecina, ka žīdi Svētajā zemē karu uzvarējuši. Pēc 2000 gadiem trimdas piepildījies Izraēlas tautas senais sapnis pēc savas valsts un neatkarības. Pēc BBC informācijas, Izraēlu gatavojas atzīt arī Francija un Lielbritanija. Kāds britu ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidrojis, ka tas varēs notikt, ja sarunas Rodosas salā sekmēsies un ja žīdi atturēsies no ekspansijas arabu valstīs. Dr. Banšs preses pārstāvjiem izteicās, ka apspriedes ēģiptiešu un žīdu starpā sīla labus rezultātus. Galvenās domstarpības pašreiz valda par demarkācijas līniju Negebas tuksnesī, bet liekas, ka arī tās pārvarēs. Ka sarunas sekmējas, liecina žīdu pretimnākšana, kuras dēļ pēc vairākiem mēnešiem ceturtdien pirmoreiz Apvienoto Nāciju auto karavāna ar medikamentiem un pārtiku sasniedza Falujā 200 ielenktos ēģiptiešus un atpakaļceļā paņēma 250 ievainoto un slimo.

Eksporta un importa banka Nujorkā piešķīrusi Izraēlai 100 miljonu dolaru lielu aizdevumu. Par 35 miljoniem dolaru varēs tūlīt iepirkt ASV lauksaimniecības mašīnas. Atlikušo summu, kas domāta rūpniecības iedzīvināšanai, pagaidām bloķēs. Šo bankas lēmumu politiskās aprindas Vašingtonā uzskata par zīmi tam, ka Savienotās Valstis gatavojas Izraēlu atzīt arī de jure.

BBC ziņo, ka tie žīdu bēgļi, kuriem izdevies izbēgt no Rumānijas un atrast patvērumu Austrijā, izsakās, ka rumāņu iestādes uz Izraēlu atļauj izbraukt tikai komūnistu partijas biedriem. Pārējiem žīdiem izceļošanas atļaujas nav iespējams dabūt. BBC, Št

Trieciens komūnisma frontē

Lielbritanijas, ASV un Holandes arodbiedrības, kas trešdien Parīzē izstājās no komūnistu kontrolētās starptautiskās arodbiedrību savienības, nolēmušas dibināt jaunu vispasaules arodbiedrību centru, kas būtu brīvs no komūnistu ietekmes. Apspriedes par jaunās organizācijas dibināšanu sāksies sestdien Bernē. No abām lielajām amerikāņu arodbiedrību savienībām tikai CIO bija par biedru Parīzes organizācijā, bet AFL tur neietilpa. Paredzams, ka arī tā, kopā ar CIO, iestāsies jaundibināmajā savienībā. Pēc BBC informācijas, sagaidāma arī beļģu un skandināvu izstāšanās no vecās un pievienošanās jaunajai organizācijai, līdz ar ko komūnistu vadītājai savienībai draudētu galīgs sabrukums.

Britu strādnieku partijas oficiozs „Daily Herald" rezignēti atcerējās 1945. g. oktobri, kad tas savās slejās cerību pilns apsveica jaunās organizācijas nodibināšanu, kuras mērķim bijis jābūt visas pasaules strādājošo dzīves standarta celšanai. Tā vietā komūnistiem ātri izdevās šo organizāciju pārvērst par Maskavas politisku instrumentu. BBC, St

Gatavs padomju plāns ātrai ricībai Vācijā

KĀDA BŪS KRIEVU ATBILDE UZ RIETUMVĀCIJAS VALDĪBAS NODIBINĀŠANU

Atkārtoti aizrādījumi krievu licencētajā vācu presē pēdējās nedēļās liek domāt, ka gandrīz jau pilnībā izstrādāta nākamā Vācijas padomju joslas satversme un ka sagatavota padomju karaspēka izvākšana. Kā norāda „New York Times", rietumnieku militārās valdības esot pārliecinātas, ka krievi savā okupācijas joslā drīz nodibinās formālu vācu valdību. Rietumos esot arī saņemta informācija par pirmajām lielāka mēroga krievu karaspēka kustībām austrumu virzienā. Daudzus rajonus gar padomju joslas robežu vairs neapsargājot krievu kareivji, bet vācu policijā.

Tas rietumu okupācijas valstīm liek padomāt, kā rīkoties gadījumā, ja krievi patiesi izvāktu savu karaspēku no padomju joslas. Paturēt savas armijas joprojām Rietumvācijā nozīmētu ciest lielu prestiža zaudējumu. Sagaida, ka austrumvācu valdību proklamēs tieši reizē vai „desmit minūtes" pēc tam, kad būs nodibināta Bonnā plānojamā Rietumvācijas valdība. Abām vācu valdībām tad būs jāsacenšas ne vien pēc vācu tautas simpatijām, bet arī pēc pārējās pasaules atzišanas. Šinī ziņā vislabākās izredzes var sagaidīt rietumu valdība, ko, domājams, vairums visu vāciešu atzīs par brīvāku nekā gaidāmo „tautas valdību" austrumu joslā. Pēdējai par sliktu runās kaut vai krievu joslā pastāvošās koncentrācijas nometnes.

Grūtāka ir problēma par okupācijas karaspēku. Rietumu sabiedrotiem jārēķinās ar drošības momentu kā pret atdzimstošu vācu nacionālismu, tā arī pret draudiem no austrumiem. Vispirms tādā gadījumā būtu svarīgi zināt, cik tālu krievi savas armijas atvilkuši: uz Polijas robežām, uz Austrijas padomju joslu vai līdz pašai Padomju Savienībai. Pēc tam būtu jāapsver jautājums par kaut kādu bruņotu drošības spēku radīšanu Rietumvācijai.

Vašingtonā reiz bija un varbūt arī tagad vēl ir plāns, kas paredzēja atvilkt rietumu okupācijas spēkus līdz noteiktām enklavēm jeb salām gar Vācijas rietumu pierobežu. Tādā gadījumā ārzemju karaspēks vairs nebūtu vāciešu vidū, bet tomēr tuvumā un gatavs katram vajadzības gadījumam. Tāds projekts daļai vāciešu liekas simpatisks, jo tas nozīmētu nodrošinājumu, ka sabiedrotie, īpaši amerikāņi, gatavi vāciešus aizstāvēt pret varbūtējām padomju joslas valdības ekspansijas tieksmēm. Bet vāciešu lielākā daļa gan labāk vēlētos savus pašu drošības spēkus. Vācu ievadnieki jau vairākkārt norādījuši, ka krievu joslai ir stipra bruņota policija, kamēr rietumjoslām tādu spēku nav.

Jebkādi plāni par vāciešu apbruņošanu tomēr atdurtos uz ārkārtīgi spēcīgu franču pretestību. Ja jau krievi ir tik pārdroši, lai dotu rokā ieročus centrāli organizētiem vāciešiem, saka franči, tad neesot iemesla rietumu sabiedrotiem šo mulķību pastiprināt un vēl dubultot vai trīskāršot apbruņoto vāciešu skaitu.

Visās šajās variācijās tumšākais punkts paliek Berlīne ar savu blokādi un „gaisa tiltu". Jebkura

(Beigas 5. lpp.)

Ziedosim LNP bibliotēku fondam!

Mūsu trimdas dzīve svešatnē ieilgst. Daudzi tautieši jau aizgājuši, daudzi citi vēl aizies pa ceļu dzimtenei pretējā virzienā, meklējot zemi un vietu, kur atsākt mērķtiecīgu dzīvi cilvēcīgos apstākļos, lai saglabātu savu un savu tuvinieku fizisko un garīgo eksistenci nākotnei.

Smagie trimdas dzīves apstākļi Vācijā ir tik tālu pārņēmuši mūsu domas un prātus, ka savu galveno vērību pievēršam vairs tikai mūsu fiziski — materiālo vajadzību apmierināšanai — uzturam, apģērbam. Daudzi tautieši, dodoties prom no Vācijas uz tuvākām vai tālākām svešām zemēm, savus ceļa saiņus piepilda ar visu, bieži pat mazvērtīgu, kas kalpo ēšanai, dzeršanai, apģērbam, nepiedodamā vieglprātībā aizmirstot savu un savu tuvinieku garu, pametot gara bārību un veldzi še.

Galu galā tomēr uzvarēs gars! Jau tagad pieredze rāda, ka pēc tam, kad jaunajā dzīvē apmierināts pirmais fiziskais izsalkums, iegādāti pirmie jaunie uzvalki, mostas un aug arvien lielāks latviešu garīgais izsalkums, kura remdināšanai tur trūkst barības. Šo garīgo badu var remdināt galvenā kārtā mūsu latviešu grāmata. Latviskā grāmata elpo dzidro Latvijas gaisu, no latviskās grāmatas mums pretim mirdz Daugavas, Gaujas un Latgales ezeru dzidrie ūdeņi, šalc baltās bērzu birzes un zilie Vidzemes sili, viļņo Zemgales kviešu druvas un dzintara jūra tām līdz. Latviskā grāmatā ved mūs pa Latvijas ceļiem un sētām, pie latviešu cilvēkiem un viņu darba, tā māca mums latviešu cilvēka dzīves skatījumu. Latviskais dzīves skatījums mums nepieciešams visvairāk, lai mēs nepazaudētu sevi un savu ceļu uz dzimteni.

Latviešu Nacionālā Padome ir lēmusi par bibliotēku iekārtošanu un nosūtīšanu tautiešu grupām un vienībām kā Eiropā, tā aizjūras zemēs. Šim nolūkam Latviešu Nacionālā Padome dibina bibliotēku fondu un aicina visus grāmatu izdevējus, apgādus, tirgotājus, visas iestādes, saimniecības pasākumus un organizācijas un visus tautiešus ziedot grāmatas šim fondam.

Atjaunosim agrāk dzimtenē kopto skaisto tikumu, kopējiem, kaut arī sīkiem, spēkiem veikt dižus darbus Latvijas nākotnei!

J. Celms
Latviešu Nacionālās Padomes prezidija priekšsēdis.

Veidojas latviešu kolonija ASV

Arī man „tikai tādus kā tie..."

Klusībā veikts liels darbs mūsu tautiešu izvietošanas jautājumā — top latviešu kolonija Misisipi štatā, ASV. Tā ir viena no nozīmīgākajām izvietošanas akcijām mūsu nacionālo interešu viedokļa ziņā, jo visas latviešu ģimenes novietotas vienkopus — saimniecībās ap Senatobijas pilsētiņu Misisipi štatā. Izvietošana tur notiks arī turpmāk. Jau aizbraukušo ģimeņu locekļu kopskaits ir 95. Ieceļošanas atļaujas saņēmuši vēl 240 cilvēku. Pašreiz kārto dokumentus 150 ģimeņu pārvešanai. Izbraukšana paredzēta marta sākumā. Ārpus šiem skaitļiem kāds ASV farmeris tikai savai saimniecībai vien lūdzis vēl 300 ģimeņu!

„Misisipi akcijas" vēsture īsumā tāda, ka ar Hersbrukas latviešu nometnes administrātores Mēringas starpniecību amerikāņu armijas pulkvedis un Misisipi štata farmeris A. T. Kaliots iepazinās ar latviešiem un latviešu darbu. Viņš sīki iztaujāja Mēringa kundzi par lauku dzīves apstākļiem Latvijā, lūdzot pat aprakstīt Latvijas lauku darba dienu no celšanās līdz naktsmieram. Personīgā pazīšanās un iegūtā informācija pulkvedi pārliecināja izraudzīties lielāku skaitu latviešu ģimeņu darbam savā saimniecībā Misisipi štatā. Pirms šo ģimeņu aizbraukšanas bija liela neziņa un mīnējumi par turienes darba un dzīves apstākļiem, jo ilgie trimdas gadi mācījuši latvieti vārdiem daudz neticēt. Kā jau tas parasts, baumu iespaidā dažas ģimenes savu braukšanu pēdējā brīdī atteica. No otras puses — latviešu darba spēku plkv. A. T. Kaliots piedāvājis arī sev tuvējām saimniecībām, bet atturība bijusi liela. Prasītas ģimetnes, ziņas par ģimenes stāvokli utt.

Pēc pirmo 85 latviešu aizbraukšanas un darba uzsākšanas aina krasi mainījusies abās pusēs. Turienes farmeri braukuši skatīties atbraucējus un vērot viņu darbu. Rezultātā plkv. A. T. Kaliotam gandrīz vai bijis jāiekārto informācijas un reģistrācijas birojs, jo darba spēka pieprasījumi pienākuši arvien vairāk. Neprasītas vairs ģimetnes un citas ziņas, bet farmeri vēlējušies tikai „tādus kā tie" — pirmie atbraucēji. Īsā laikā izvietotas Vācijā reģistrētās ģimenes, ap 240 cilvēku, un 15. janvārī, atkal ierodoties Eiropā, plkv. A. T. Kaliots atvedis līdzi darba piedāvājumus 150 latviešu ģimenēm. Īsi pirms izbraukšanas uz Eiropu kāds no lielākajiem Misisipi štata farmeriem lūdzis sev vien 300 latviešu ģimeņu, arī — „tādus kā tie".

Vācijā saņemtās aizbraucēju vēstules apliecina, ka plkv. A. T. Kaliots nav turienes apstākļus izskaistinājis, bet gan drīzāk darījis otrādi. Tagad Hersbrukas latviešu nometnes administrātore Mēringa saņem lielā skaitā lūgumus „pierakstīt uz Misisipi" pat no citām nometnēm.

Pašreiz plkv. A. T. Kaliots pārtraucis savu atvaļinājumu ASV un ieradies Eiropā, lai personīgi runātu ar katru aizbraucēju ģimeni un palīdzētu dažādu formālitāšu kārtošanā.

A. Ls.

Čangkaišeka zvaigzne noriet

Vācu raidītāji piektdienas pēcpusdienā paziņoja, ka Ķīnas valsts prezidents maršals Čangkaišeks atkāpies un atstājis Nankingu. Viņa pienākumus uzņēmies prezidenta vietnieks. Oficiāls apstiprinājums par Čangkaišeka atkāpšanos sekošot. Maršals Ķīnas valsts likteņus vadījis nepārtraukti 20 gadu. St, M

19 valstis prasīs Drošības padomei Indonēzijas brīvību

Ceturtdien Jaundēlijā sākās Indijas ierosinātā 19 valstu Āzijas konference Indonēzijas jautājuma apspriešanai. No aicinātajām 20 valstīm atteicās piedalīties vienīgi Turcija. Konferences priekšsēdis, Indijas ministru prezidents Pandits Nēru vērsās pret Holandes „policijas akciju" Indonēzijā un izteicās, ka Āzijas valstis turpmāk neļaušot iejaukties savās iekšējās lietās. Jaundēlijas konference neesot sasaukta, lai apietu Drošības padomi. Sanāksme nolēma uzdot Austrijai, Ceilonai, Indijai un Pakistanai izstrādāt rezolūciju Drošības padomei, prasot republikāniskās indonēziešu valdības pilnīgas rīcības brīvības atjaunošanu, holandiešu karaspēka izvākšanu un brīvu vēlēšanu sagatavošanu Indonēzijā. Arī Drošības padome Lēksaksesā atjaunojusi Indonēzijas problēmas apspriešanu. BBC, St

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 8 (232) 1949. g. 22. janvārī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KO ES TEIKŠU LEFEVRA KUNGAM

Pastnieks šorīt atnesa paziņojumu, ka mani šinīs dienās apmeklēs **Lefevra kungs**, amerikāņu sabiedriskās domas pētīšanas virsnieks. Es pārdomāju, kā viņam pakavēšu laiku: parādīšu dažas latviešu etnografiskās sudraba lietas, dažas tautiskas māla krūzes. Un bez tam man ir J. Plases linoleja griezumi. Tikai žēl, ka nav nevienas rokas grāmatas, kur paskatīties, kad viņš dzīvojis, ko darījis. Bet tas arī ir viss.

Vai tad patiesi nekā vairāk nav, kas atspoguļotu latviešu kultūru? Ja Lefevra kungs prastu vismaz latviski lasīt . . .

Nē, nekā cita nav. Un tā iznāk, ka domas no tagadnes pēkšņi pārsviežas uz nākotni. Ja jau tagad tāda nabadzība, kas paliks pāri pēc tam, kad iespējamais latviešu skaits būs emigrējis tālāk? Kad latviešu trimdas masa būs saskaldījusies daudzās daļās? Uz ko atskatīsimies, ko būsim ieguvuši, kā dzīvosim tālāk?

Iespējams taču, ka uz atgriešanos Latvijā vēl būs jāgaida ilgi — tik ilgi, ka asimilēšanās vairs nebūs tikai briesmas, bet tā jau būs kļuvusi par īstenību. Jādomā, ka to — atskaitot retus, bet nenovēršamus izņēmumus — tik viegli un bez cīņas negribēs neviens no mums. Tātad būtu kaut kas jādara. Būtu jādara — jo arvien vēl liekas, ka darīts nav tikpat kā nekas. Aksioma saka, ka kādas tautas eksistenci attaisno tās kultūra. Ievērojot visu saudzību un goddevību pret pagātni, tomēr nevaram neatzīt, ka mūsu nacionālā kultūra mūsu valsts brīvības laikos gan krāšņi izplaukusi, ziedēja vairāk pašu vajadzībām, bet pāri robežām smaržoja reti vai tikai atsevišķos gadījumos.

Bet nu? Cik ir to grāmatu svešās valodās, cik ir to gleznu reprodukciju krājumu, kas paņēmušies līdzi trimdā, cik un kādas ir tās iespējas, lai patiesi pierādītu tām tautām, ar kurām tagad nonākam un vēl nonāksim saskarē, ka mums mūsu latviskā kultūra ir? Turklāt runa ir par tās dažiem uzskatāmiem paraugiem, nemaz nerunājot par mūsu nacionālās gara dzīves īpatnībām, kvalitātēm un līmeni.

Ir noticis, ka viens no mūsu lielākajiem lepnumiem — mūsu balets beidzis eksistēt kā ansamblis. Latviešu stīgu kvartets cīnās ar materiāliem grūtumiem, un jājautā, cik ilgi tas to izturēs? Gleznotājs prof. Tone devies uz Angliju, Niklāvs Strunke dzīvo Zviedrijā, Elvīra Ārone dzied Austrālijā un Olafs Ilziņš spēlē Venecuelā . . . Nē, tā es tomēr nevarēšu Lefevra kungam teikt, šie vārdi viņam ir svešī. Un tālāk — kas uz mums pašiem attiecas — tad ikviena cilvēka mūžam ir bioloģiskas robežas. Bet jaunās paaudzes augšanai ir radušies tādi skērsļi, ka ar bažām jājautā — kad un kas spēs tos noārdīt un vai jaunajiem talantiem pašiem pietiks spēka? Mēs kļūstam gadu no gada tukšāki un nabagāki un zaudējam arvien vēl no tā, kas bija un kas ir. Gandrīz visos gadījumos viņpus okeānam un ārkārtīgi bieži Vācijā vienīgie mūsu latviskās gara dzīves un kultūras dokumenti — tie pat nav nekādi dokumenti — ir stāsti, kas sākas: „Früher in Lettland . . ."

Dažiem ir īešāvies prātā, ka tas nav īsti pareizi. Tā nesen kāda balss no Anglijas „Latvijas" slejās aicināja nekavēties ar informācijas materiālu izdošanu angļu valodā, jo neesot nekādu iespēju iepazīstināt angļu darba kollēgas ar Latviju un tās sasniegumiem. Kāda privāta vēstule no Zviedrijas nesen gauži sūdzējās, ka Hanavā iznākusī grāmata „Latvia" esot uzrakstīta tik sliktā angļu valodā, ka no tās esot vairāk kauns kā labuma. Un vēl daža balss — arī „Latvijas" slejās — kopš kāda laika vairākkārt atgādinājusi, ka nepieciešami iekārtot latviešu kultūras krātuves ārzemēs, lai uzkrātu un paglābtu no bojāejas un izkliedēšanas latviešu gara vērtības.

Nav iemesla šaubīties par šo balsu spēku, taču ārzemju vēstuļu, izceļošanas un dzīves iespēju kalkulāciju drudzī, kur daudzu tūkstošu balsis skan cita caur citu, tās tomēr palika nedzirdētas. Un tā līdz šai dienai nekas nav mainījies un nekas nav nācis klāt, ir gājis tikai nost. Un ja pie manis, pie jums un pie šiem aicinātājiem šinīs dienās ciemotos Lefevra kungs, mēs gan iespētu viņu lieliski garlaikot ar četrus gadus no vietas atkārtoto sūro stāstu par mūsu likteni, bet nespētu viņu, dzīvo cilvēku, nekā ieinteresēt par sevi kā par mošiem, garīgi spraigiem cilvēkiem, kas pelnījuši citādu, teiksim tieši — patstāvīgu dzīvi.

Bet no jau Lefevra kunga dēļ vien par to jārunā. Bet ko darīsim mēs paši — es, jūs un visi citi, kad kādu dienu patiesi nokļūsim Kanādā? Mēs dzīvosim starp svešiem un varbūt vēl ilgus gadus nekā citādi nespēsim sevi atestēt kā tikai ar muskuļu spēku. Mēs dzīvosim starp svešu kultūrām, un paši varbūt uz ilgiem gadiem, varbūt uz visu mūžu, tātad varbūt nekad vairs neskatīsim nevienu vienīgu latviešu gleznu, aizmirsīsim kādu bija mūsu balets un ar pūlēm atminēsimies tautas dziesmu tekstus. Kaut gan mums bija turpat četri gadi laika gādāt par to, lai tā nenotiktu.

Taču nekur nav teikts, ka mums nebūtu vismaz vēl četri citi, nākošie gadi, kuros šos trūkumus varētu novērst. Ir tiesa, ka privātiem spēkiem vien šai virzienā nekas nav panākams, bet miljonāru mūsu vidū nav. Ir arī tiesa, ka viens no mūsu tautas netikumiem vai viena no īpatnībām — saucat, kā gribat, — ir autoritātes apšaubīšana un necieņība pret kollektiviem pasākumiem. Ir arī tiesa, ka vispārcilvēciska īpašība ir netiksme pret nodokļiem un visu, kam kāds sakars ar piespiedu izdarību. Tādēļ būtu veltīgi vai vismaz neauglīgi ar papildu nodevām cerēt uz vajadzīgo līdzekļu sagādi. Bet, kas zina, varbūt šis ir brīdis, kad mūsu netikumi līdzsvarojas ar tikumiem šai vienā ziņā, jo visur citur mums tikumi, protams, ir pārsvarā. Necerēdami ne uz kādu lielisku, tagad tik apgurušā, citkārt tik spraigā, latviešu gara renesansi, mēs varbūt tomēr izdzirdētu kādu balsi un pat paklausītu tai, ja tā nāktu saukdama un aicinādama — nesiet, lieciet kopā, celiet! Varbūt šis ir tas īstais laiks? Tuvojas Zelta ābeles diena, draudzīgā aicinājuma diena, un nebūt nav jābūt autoritāras iekārtas piekritējam, lai sacītu, ka 28. janvārī ir izdarīts skaists darbs, par ko, drošī vien, vēl tagad priecājas mazie latvieši dzimtenē. Taču — tikpat labi tā var būt jebkura cita diena.

Bet ar to vien nepietiktu. Pieņemot, ka atsauktos daudzi, būtu tomēr jāatrodas kādam, kas veiktu tehnisko darbu. Ir tiesa, ka LCK un LNP ir ārkārtīgi nepieciešamas organizācijas, bet ir arī tiesa, ka vismaz tikpat ārkārtīgi nepieciešams ir tāds institūts kā Kultūras Fonds un ka arī tam ārkārtīgi nepieciešami līdzekļi. Bet, kā jau teikts, arī papildu nodevām tos nesagādāt. Taču ziedojumu ceļā gan. Tas būtu sākums. Šis sākums pavērtu tālākos ceļus līdzekļu sagādei. Kādus? Kaut vai izgatavojot greznuma resp. piemiņas markas, rīkojot dalāmatniecības izstādes (kas privātajiem menedžeriem arvien vēl ienes krietnu peļņu), pasākot apgādu darbu, kas tā kā tā turpināsies tik ilgi, kamēr vien būs latviešu lasītāji — turklāt visās pasaules malās. Reiz tas sanestu kopā tik daudz D-marku, ka būtu iespējams tulkot vācu un angļu valodā latviešu autorus. Tulkojumus vācu valodā novietojot lielajā tirgū, rastos jauni līdzekļi, kas ar laiku dotu iespēju pamazām sagatavot latviešu gleznotāju darbu reprodukciju krājumu, varbūt dotu iespēju atjaunot arī kādu no tādiem izdevumiem kā latviešu balets, Latvija 20 gados uc. Tas jau būtu liels sasniegums, tik liels, ka varētu likties — vai tur kas iznāks? Vai pietiks laika?

To nevar pasacīt neviens. Lai cik pārdroša tāda iedoma — garīgais bads, kas mums draud, ir pārāk tuvs, lai atteiktos no mēģinājuma — šī vai cita — tikai tādēļ vien, ka tas šķiet par grūtu. Un šī garīgā bada drauds ir lielāks kā jebkas var likties — tas grābj līdz mūsu nacionālās eksistences pamatiem.

Varbūt, ka to tomēr izdodas apklusināt.

Pāvils Kļāns

Atkal jaunas galvojumu iespējas izceļošanai uz ASV

Latviešu patriots mācītājs K. Purgailis ziņo LCK, ka blakus lielajam palīdzības darbam ASV dienvidus štatos, kādu parādījusi Dienvidu baptistu konvencija latviešu bēgļiem pārtikas sainīšu, drēbju un apavu sūtījumu veidā, tagad viņam izdevies ieinteresēt baptistu baznīcas organizācijas palīdzēt mūsu cilvēkiem emigrācijas atvieglošanā uz ASV. Ziemeļkarolīnas štatā notikusi plašāka sanāksme, kurā lemts par dzīvokļu un darba galvojumu sagādi latviešiem. Jau sākumā rēķinās ar galvojumiem 100 ģimenēm. LCK informācijas nozare pašreiz strādā pie attiecīga memoranda izstrādāšanas, kuru iesniegs ASV Dienvidu baptistu sabiedrības palīdzības komitejai. Tās prezidents ir latviešu draugs Dr. Sadlers.

Mācītājam Purgailim bijusi apspriede ar Floridas štata jaunievēlēto senātoru Holandu. Ar viņa gādību pašreiz vairākas latviešu ģimenes pārcelē uz senātora dzīves vietu Bartovā. Jaunais senātors ir loti ieinteresēts latviešu emigrācijā un bijis pateicīgs par mācītāja Purgaiļa sniegto informāciju.

LCK inf. n.

Igauņu organizācijas ASV cer sagādāt ieceļošanas iespēju 10.000 tautiešiem

Igauņu palīdzības komiteja ASV „Estonian relief committee" iekārtojusi jaunu nozari Čikagā un pasākusi Vidējos rietumos kampaņu par ieceļošanas galvojumu sagādi saviem tautiešiem Eiropā. Pēc nozares vadītājas Kleitones izteikumiem „Chicago Daily Tribune", Vācijā un Austrijā pavisam ir ap 25.000 igauņu bēgļu, no kuriem ap 10.000 varētu sagādāt ieceļošanas iespēju uz jaunā ASV imigrācijas likuma pamata. Bet līdz šim tikai 2000 igauņu esot saņēmuši darba un dzīvokļa nodrošinājuma piedāvājumus. Palīdzības komiteja grib ar savu kampaņu panākt šī skaitļa ievērojamu pieaugumu.

CDT

Nometņu dzīve

KANĀDAS Londonas latviešu kopas sabiedriskās palīdzības grupa nosūtījusi invalidiem un daudzbērnu ģimenēm Vācijas DP nometnēs 19 saiņus ar pārtiku un drēbēm. Saiņiem mantas un naudu ziedojuši ne vien Londonas latvieši, bet arī mūsu tautiešu draugi Kanādā — YMCA un luterāņu baznīcas.

LATVIJAS Sarkanā Krusta pārvalde (Esslingen/N., Uhlandstr. 7) steidzamā lietā lūdz atsaukties bijušos Latvijas nacionālās armijas Kurz. art. pulka karavīrus: virsserž. Lapšu (bija 5. bat.), serž. Draznieku (5. bat.), serž. Anderu (5. bat.), kaprāļus Jēkuli (5. bat.), Keri (5. bat.), Vinteru, R. Upmali, L. Bruneru, A. Dakteri, J. Dagu, Kliemani, Ciemiņu, Jakubovski, Ekmani, J. Meirl, Baltmani, Konci, Onzuli, Luci, Klabi, Skutuli, Grīnvaldu, Jēkabsonu, Dreimani, Kukšu un Kalniņu.

Rūpes par tiem, kam klājas visgrūtāk

DAUGAVAS VANAGU AMERIKĀŅU JOSLAS PILNSAPULCE

Atceroties Daugavas Vanagu pirmo darba gadu un veidojot tālākās vadlīnijas organizācijas uzdevumiem, 15. un 16. janvārī Valkas nometnē gadskārtējā pilnsapulcē sanāca DV amerikāņu un franču joslas 40 delegāti. Piedalījās arī DV pārstāvji mūsu trimdas organizācijās — LCP, LCK un LNP: DV centrālās valdes loc. un LNP prezidija priekšsēdis J. Celms, LNP vicepriekšsēdis J. Lavenieks un LCP sekr. P. Greizis. Rakstiski pilnsapulci sveica DV centrālās valdes priekšsēdis V. Janums.

DV amerikāņu joslas valdes priekšsēdis Ed. Stipnieks, kas sanāksmi vadīja, sniedza arī darbības pārskatu par 1948. gadu. Amerikāņu joslā ir 32 nodaļas, Itālijā 1 un franču joslā 2. Šajās 35 nodaļās 2000 aktīvo biedru un 95 biedri veicinātāji. Piecās nodaļās darbojas dāmu komitejas, bet divās jaunatnes sekcijas. Nodaļu ieņēmumi vecajā valūtā bija DM 185.381,75. Pabalstos aprūpējamiem izmaksāts DM 76.280,69. Pārējā summa ieguldīta saimniecības pasākumos un izlietota nodaļu tehniskajiem izdevumiem. Jaunajā valūtā ieņemts DM 32.159,66. Izmaksāts aprūpei invalīdiem, bāreņiem, krītušo karavīru sievām un pārējiem aprūpējamiem DM 13.280,18, bet joslas valdei DM 1.638,27. Kasē ir DM 3.884,29. Pārējā summa ieguldīta saimniecības pasākumos un nodaļu citos izdevumos. Tieši nodaļas aprūpējušas un apzinājušas 356 invalīdus, 158 bāreņus un 395 pārējos aprūpējamos. Līdz šim joslas valdē reģistrētais aprūpējamo skaits ir 597.

Bez šī nodaļu darba, materiālai aprūpei visvairāk devušas 8 amerikāņu joslas darba un sardžu rotas, katra rota ik mēnesi tieši pabalstos iemaksājusi DM 800.— līdz DM 1.200. Caur joslas valdi saņemti un sadalīti šādi ziedojumi: Zviedrijas YMCAs 1 tonna lietotu drēbju, Beļģijas LSK nodaļas piesūtītās 66 kg drēbju, V. Tomas no Kanādas piesūtītie 75 kg tauku un Kanādas latv. zeltraču centrālās savienības 45 saiņi. Joslas valdē pašreiz sadalīšanai atrodās E. Valtera kundzes piesūtītā kaste ar 60 kg medikamentu un no Štutgartes pieteikti Anglijas DV fonda izsūtītie 120 kg tauku. Joslas mērogā DV nodaļu īpašumā atrodas 2 grāmatnīcas, 8 klubi, 1 kafejnīca, 1 alus veikals un organizēti 6 vienreizēji saimniecības pasākumi. Saimnieciski aktīvākā bijusi Valkas nodaļa. Joslu mērogā notikuši 154 sarīkojumi. Izdots apskats Daugavas Vanagi. DV apgāds izdevis arī Andreja Egliša dzeju antoloģiju Kurzemes krastā, DV kabatas kalendāru, DV sienas kalendāru un idejiskiem un materiāliem mērķiem greznuma pastmarkas. Par labu grāmatu izplatīšanu rūpējas DV grāmatnīca Valkā. Ideoloģiski spēcīga ir Itālijas nodaļa.

Pateicoties joslas valdes vicepriekšsēža V. Reimaņa pūlēm, Bavārijā panākts, ka pensiju lietas var uzskatīt par atrisinātām. Līdzīgs stāvoklis kārtojas citos apgabalos. Nepieciešamības gadījumos joslas valde piesūtījusi vajadzīgo dokumentu fotokopijas: par leģiona dibināšanu, iesaukšanas pavēļu norakstus utt. Pašreiz vācu pensijas saņem 42 invalīdi un 3 bij. karavīru ģimenes. Ar š. g. sākumu pensijas apsolītas visiem, kas iesnieguši lūgumus ar attiecīgiem dokumentiem. Algotā darbā iesaistījušies 99 invalīdi. Tbc sanatorijās nodaļu kontrolē atrodas 69 invalīdi. Kā izskrīnēto, tā tbc slimnieku aprūpē valde lūdz nodaļas un sabiedrību pievērst vislielāko uzmanību. Tāpat kritušo un bez vēsts pazudušo karavīru sievām ar bērniem. Joslas valde kopā ar sardžu uz darba rotām kārto aprūpes plānu, ar ko plānveidīgi un regulāri organizēs aprūpi visvairāk nepieciešamos un svarīgākos gadījumos.

Tālākā sēdes gaitā pilnsapulce apstiprināja joslas valdes budžetu 1949. g. pirmajiem 6 mēnešiem DM 57.292,85, aprūpei paredzot DM 51.892,85. Galveno aprūpes darbu veiks pašas nodaļas. Valdē uz 3 gadiem par priekšsēdi ievēlēja Ed. Stipnieku, vicepriekšsēdi V. Reimani, sekretāru A. Pukīti, kasieri A. Lindbergu, biedrzini O. Biskapu, saimn. daļas vad. A. Līdaci, bet locekļiem R. Ancānu, Dr. K. Juvaru un V. Voitkusu. DV amerikāņu joslas centrs arī turpmāk paliek Vircburgā (Wörthstr. 21). Joslas revīzijas komisijā par priekšsēdi ievēlēja P. Greizi, bet loc. P. Priedi un A. Kalniņu.

J. Celms turpmāko vadlīniju garā plaši atreferēja LCK un LNP darbību, tāpat savus norādījumus deva LCP sekretārs P. Greizis. Nobeigumā pilnsapulce pieņēma atzinumus, kas ietekmēs aprūpes darbu un palīdzēs veidot stipru organizāciju arī ārpus Vācijas, lai Daugavas Vanagi visiem spēkiem kalpotu tautai un tēvzemei.

A. Pukīte,
DV amerikāņu joslas sekretārs

Norādījumi ziedotājiem LNP bibliotēku fondam

Tautiešus lūdzu ziedot tikai vērtīgas grāmatas un žurnālus nebojātā veidā.

Skolu jaunatni un trimdas skolas beigušos aicinu ziedot viņiem vairs nevajadzīgās skolu grāmatas tai gadījumā, ja grāmatas īpašnieks nebūtu nodomājis grāmatas paturēt un ņemt sev līdz un ja ģimenē nav jaunāku brāļu un māsu, kam grāmatas varētu noderēt nākotnē.

Ziedojumus lūdzu sūtīt Valkas nometnē LCK kancelejas pārzinim J. Venneram (13a) Nürnberg 2, Lettenlager „Valka".

Ziedojumu tehnisko darbu un bibliotēku komplektēšanu veiks LCK Izglītības nozare, nozares vadītāja I. Zubāna vadībā.

Gadījumā, ja kādam tautietim nebūtu iespējams ziedojumu nosūtīt, lūdzu griezties pie nometnes komitejas pēc palīdzības. Nometņu komitejas savukārt lūdzu sekmēt ziedojumu nosūtīšanu.

Skolas grāmatas var nodot arī nometnes skolām, ja tām jau nebūtu pilns visu vajadzīgo mācību grāmatu komplekts. Tādā gadījumā skolu vadītāji lūgti paziņot uz norādīto adresi ziedotāju vārdus, kā arī grāmatu autorus, nosaukumus un eksemplāru skaitu.

J. Celms
Latviešu Nacionālās Padomes prezidija priekšsēdis.

Austrālietes priecājas latviskās šūpolēs

Pacifika valstu skautu džamborejā Austrālijā, kā jau ziņojām vienā no mūsu laikraksta iepriekšējiem numuriem, piedalās arī 6 latviešu skauti. Viņi raksta:

„Pārējo 10.000 citu valstu skautu vidū mūsu popularitāte aug. Tā kā latviešu nometni no galvenā ceļa praktiski neredz, tad vajadzēja kaut ko izdomāt, lai daudzie apmeklētāji nepaietu mums garām. Uzcēlām latviskas šūpoles. Kad nu tagad austrālietes lido pa gaisu līdz koku galotnēm, neiztiekot bez šai izdarībai parastajiem baiļu kliedzieniem, tad drīz vien sarodas milzums ļaužu, ko tad savā izstādes teltī iepazīstinām ar latviešu skautu un mūsu tautas likteņiem. Arī pie ugunskura uzvedīsim latviskas Lieldienas — ar šūpolēm, pēršanu ar pūpoliem, dejām, dziesmām, šišanos ar olām un citām izdarībām.

Teicami izdevās arī Lielbritanijas Impērijas skautu priekšnieka lorda Rovalana sagaidīšana. Kopējo uzrunu mūsu apakšnometnei viņš nobeidza ar „paziņojumu", ka skauti viņu 10 minūtes var fotografēt un jokoja — ja viņš no katra fotografa ņemtu vienu šiliņu, tad kļūtu bagāts virs. Kad nu lords Rovalans ar džamborejas vadību un daudzajiem pavadoņiem ienāca latviešu nometnē, viņš vienu šiliņu arī dabūja, ieliktu miniatūrā sainītī. Dziedājām „Daudz baltu dieniņu" un prof. Dunsdorfs teica, ka mēs vēlam viņam veselību un visu labu jaunajā gadā un arī bagātību, un pirmais šiliņš simbolizēja šo bagātību. Viņš dzirdēja arī par neizdodamo vērdiņu un loti sirsnīgi smējās. Un vispār — mums bija izdevies. Pasniedzām arī kāda skauta paša sacerētu illustrētu pārskatu par Latviju un latviešiem. Šūpošanos mūsu nometnē lords Rovalans filmēja. Tā mēs, negribot, bijām slikti izdarījuši citiem, jo pēc ilgās uzkavēšanās mūsu nometnē, daudzu citu tautu nometnes palika neapmeklētas.

Tā nu mēs te cīnāmies. Esam centušies būt labi latvieši un domājam, ka tas mums izdevies."

A. Ls.

VĒSTULES REDAKCIJAI

J. Vagners, Flensburgā

VAI PAR TO IR DOMĀTS?

IRO amerikāņu joslas galvenais direktors Reins paskaidrojis, ka esot panākta „vienošanās par DP izceļotāju skaita proporcionālo sadalījumu starp joslām", pēc kuras no ASV joslas nemšot 144.000, no Austrijas 30.000, bet no angļu joslas Vācijā un Italijas 31.000 DP. Ja tuvāk analizē DP sastāvu šajos trīs apgabalos, tad kļūst skaidrs, ka „sadalījums" ir baltiešu tautībām sevišķi latviešu bēgļiem, nelabvēlīgs. Man tamdēļ gribētos jautāt LCK, vai tā no savas puses jau kādus soļus spērusi klauzulējuma atcelšanai. Tāpat atklātībai būtu darāms zināms, vai ir kādi materiāli gatavoti iesniegumam mūsu labvēļiem ASV kongresā un citur, reaģējot uz neseno paziņojumu presē par gauso iecelotāju pārvešanu uz Ameriku, un ka tamdēļ valdība gatavojoties iesniegt grozījuma projektu tiem likuma pantiem, kas dažādām grupām piešķir zināmas priekšrocības (piem. baltiešiem, zemkontiem). Šķiet, ka šis paziņojums ir labākais iemesls, lai iespējami objektīvi atsegtu un izceltu, īsteni kamdēļ visa šī labi domātā likuma īstenošana neiet cerētā virzienā un jau tagad dod tos rezultātus, no kādiem amerikāņu likumdevēji gribējuši savu zemi pasargāt. Uz līdzšinējās praksēs pamatiem arī jau būtu iespējams konkrēti parādīt, ka taisni latviešiem no šī likuma, pat labvēlības klauzulai pastāvot, būs iespējams mantot loti maz. Beidzot, pēc šī gadījuma iespējams amerikāņu likumdevējus iepazīstināt arī ar mūsu konkrētiem vēlējumiem likuma pārveidošanas gadījumā. Tikai visu to nedrikst nokavēt un tas jādara tūlīn.

VAI LATVIEŠU SPECIĀLISTI VARĒS BRAUKT UZ SPĀNIJU?

Spānijas sūtniecība Šveicē paziņojusi, ka Spānijas diplomāts Sr. Florencio Fiscovičs, kas uzturas Vācijā, varētu dot konsultācijas par eventuālu latviešu lietpratēju izceļošanu uz Spāniju. LCK informācijas nozare ar minēto diplomātu uzņēmusi kontaktu un pašreiz ievāc attiecīgu informāciju un uzņēmumu adreses, kam būtu nepieciešams darba spēks.

LCK inf. n.

ādījumi zie- ājiem LNP tēku fondam

s lūdzu ziedot tikai grāmatas un žurnālus veidā.
unatni un trimdas skoos aicinu ziedot virs nevajadzīgās skolu tai gadījumā, ja grāpašnieks nebūtu nogrāmatas paturēt un līdz un ja ģimenē nav brāļu un māsu, kam varētu noderēt nā-

mus lūdzu sūtīt Valkas LCK kancelejas pārziVenneram, (13a) Nürnettenlager „Valka".
mu tehnisko darbu un komplektēšanu veiks
litības nozare, nozares I. Zubāna vadībā.
nā, ja kādam tautietim spējams ziedojumu nozu griezties pie nometlietejas pēc palīdzības, komitejas savukārt kmēt ziedojumu nosūti-

grāmatas var nodot arī skolām, ja tām jau ilns visu vajadzīgo māmatu komplekts. Tādā skolu vadītāji lūgti uz norādīto adresi ziedodus, kā arī grāmatu ausaukumus un eksemplā-

J. Celms
u Nacionālās Padomes ezidija priekšsēdis.

s latviskās

inūtes var fotografēt un ja viņš no katra fotografa enu šiliņu, tad kļūtu baKad nu lords Rovalans ar jas vadību un daudzajiem m ienāca latviešu nometvienu šiliņu arī dabūja, ieniatūrā sainīti. Dziedājām baltu dieniņu" un prof. s teica, ka mēs vēlam vielību un visu labu jaunajā arī bagātību, un pirmais bolizēja šo bagātību. Viņš arī par neizdodamo vērdiņu irsnīgi smējās. Un vispār bija izdevies. Pasniedzām skauta paša sacerētu illusrskatu par Latviju un latŠūpošanos mūsu nometnē valans filmēja. Tā mēs, nejām slikti izdarījuši cpēc ilgās uzkavēšanās mūtnē, daudzu citu tautu nobalika neapmeklētas.
mēs te cīnāmies. Esam būt labi latvieši un doka tas mums izdevies."
A. Ls.

VĒSTULES REDAKCIJAI

ners, Flensburgā

PAR TO IR DOMĀTS?

merikāņu joslas galvenais Reins paskaidrojis, ka ākta „vienošanās par DP skaita proporcionālo sastarp joslām", pēc kuras joslas ņemšot 144.000, no 30.000, bet no angļu joslas n Italijas 31.000 DP. Ja, tulizē DP sastāvu šajos trīs s, tad kļūst skaidrs, ka ms" ir baltiešu tautībām, atviešu bēgļiem, nelabvēn tamdēļ gribētos jautāt i tā no savas puses jau kās spērusi klauzulējuma at-
Tāpat atklātībai būtu danāms, vai ir kādi materiāli iesniegumam mūsu labvēV kongresā un citur, reaģēeseno paziņojumu presē par ceļotāju pārvešanu uz Ameka, tamdēļ valdība gatavosniegt grozījuma projektu uma pantiem, kas dažādām piešķir zināmas priekšrocim, baltiešiem, zemkopjiem), a šis paziņojums ir labākais lai iespējami objektīvi atizceltu, īsteni kamdēļ visa domātā likuma īstenošana rētā virzienā un jau tagad rezultātus, no kādiem ameikumdevēji gribējuši savu sargāt. Uz līdzšinējās prakatiem arī jau būtu iespējams parādīt, ka taisni latvieši šī likuma, pat labvēlības pastāvot, būs iespējams ļoti maz. Beidzot, pēc šī gaiespējams amerikāņu likumiepazīstināt arī ar mūsu iem vēlējumiem likuma pārnas gadījumā. Tikai visu to nokavēt un tas jādara tū-

Krievi pastiprina spēkus Balkānos

ALBĀNIJU UZŅEMS KOMINFORMĀ UN IZLIETOS PAR ĒSMU JAUNĀ KAMPAŅĀ PRET TITO

Šveices „Berner Tagblatt" ziņo, ka Ungārijā notiekot padomju karaspēka pastiprināšana, līdztekus pašas ungāru armijas paplašināšanai. Līdz šim krievu karaspēks izmantots vienīgi piegādes ceļu nodrošināšanai uz Austrijas krievu joslu, bet pēdējās nedēļās Ungārijā esot ieradušās arī stiprākas kājnieku, artilērijas un galvenokārt tanku vienības, kopskaitā līdz šim jau ap 20.000 vīru. Lielākā daļa jaunpienākušo vienību novietojušās Dienvidungārijas plašajos līdzenumos, kas, kā tālāk piezīmē Šveices laikraksts, vajadzības gadījumā būtu izdevīga izejas baze uz Dienvidslaviju.

Padomju aviācijas vienības tai pašā laikā esot novietojušās vecajos ungāru militārajos lidlaukos Paksā jeb Finfkirchenā un Čekešfehervarā jeb Štūlveisenburgā, Rietumungārijā. Matjasfeldas aerodromā, austrumos no Budapeštas, krievu instruktori apmācot ričībai ar padomju lidmašīnām pagaidām vēl vājās ungāru aviācijas vienības. Balatonā, pie Platenes ezera, esot iekārtots galvenais štābs visiem padomju gaisa spēkiem Eiropas dienvidaustrumos.

Tai pašā laikā Milānas „Corriere della Sera" no Londonas ziņo, ka Albānijā no Melnās jūras ostām ieradies padomju konvojs ar bruņošanās materiāliem, rezerves daļām, munīciju un pārtiku. Šie sūtījumi apstiprinot Kremļa plānus atkal atjaunot Albānijas armiju un to apbruņojuma ziņā padarīt tikpat modernu kā pārējo Balkānu valstu armijas.

Šajā pašā sakarībā zīmīga ir UP ziņa, ka, pēc labi informētu aprindu domām, Albāniju drīzumā uzņemšot arī kominformā, lai pastiprinātu ofensīvu, kuras mērķis ir Tito režīma pieveikšana Dienvidslavijā. Pēc minēto avotu informācijas, Dienvidslavijā esot vismaz ap 500 dažādu padomju „ekspertu" un misiju locekļu, kas uzņēmušies „aizgādību" par Albānijas komūnistisko valdību un gribot rūpēties, lai to atzītu par pilntiesīgu Maskavas satelītu.

Ir uzskats, ka kominforms pēc pagājušā gada jūnija konflikta ar Tito mēģinājis izmantot Albāniju par „ēsmu", lai izprovocētu Dienvidslaviju uz kādu atklātu aktu. Albāņiem pirmajiem bija jāsāk pret Tito vērstā kampaņa, un viņu uzbrukumus asumā nav pārspējis neviens cits Maskavas satelīts. Albānija arī pirmā no kominforma valstīm sāka represijas pret savā territorijā dzīvojošiem dienvidslaviem. Tito gan uz šīs ēsmas neķērās, bet daži novērotāji domā, ka, pēc vispārējas spēku sakoncentrēšanas jaunajai kampaņai, krievi varētu spiest Albāniju iet vēl tālāk provokācijās.

Spriežams, ka Albānijā pabeigta Tito draudzīgi noskaņoto elementu „tīrīšana". Decembrī ministru prezidents Hoksa lika apcietināt vicepremjēru un iekšlietu ministru ģenerāļleitnantu Ksoksi, kas skaitījās Albānijas „komūnists Nr. 2", bet tai pašā laikā bijis pretkominforma opozicijas „mugurkauls". Hoksa tagad sēž stingrī valdības seglos, un beidzamās opozicijas pēdas izdzēstas, ieskaitot Tito vārda likvidēšanu skolas grāmatās. DPS, NYHT

ĶĪNAS LIELĀ MĪKLA - MAO TSE TUNGS

VAI ĶĪNIEŠU KOMŪNISTU VADONIS GRIB KĻŪT PAR OTRU TITO

Nacionālās Ķīnas valdība lūdz komūnistiem pamieru

Kuomingtanga politiskā padome akceptējusi iepriekšējās dienās valdības lēmumu par pamieru un sarunu sākšanu ar komūnistiem. Čangkaišeks šai sēdē nepiedalījās. Ārzemju preses pārstāvji domā, ka viņš neapstiprinās minēto lēmumu. Cits jautājums, vai Čangkaišeka noraidīgā izturēšanās nacionālās Ķīnas stāvokli uzlabos. Lokālas sarunas ar komūnistiem jau notikušas vairākās vietās. Pēc vēl neapstiprinātām ziņām par kapitulāciju vienojies arī Pekingas spēku komandieris, par ko komūnisti viņu svītrojuši no kara noziedznieku sarakstiem. Pašreiz notiek sagatavošanās darbi Šanghajas nodošanai komūnistiem. Šo pilsētu paredz neaizstāvēt. Jangtsē upes rajonā uzbrukums pret Nankingu notiek visā plašajā frontē. Valdība devusi rīkojumu vairākām transporta lidmašīnām atrasties trauksmes stāvoklī, lai nacionālās Ķīnas ministri un citi vadītāji politiski darbinieki varētu pārcelties uz Kantonu. Ārlietu ministrija uzaicinājusi arī ārzemju vēstniecības sekot tai. Komūnisti uz pamiera piedāvājumu līdz šim vēl nav atbildējuši. Londonas neatkarīgais laikraksts „Times" saka, ka Mao Tse Tungs zina, kādi trumpji ir viņa viņa rokās, tāpēc iespējams, ka komūnisti vispār neielaidīsies ne uz kādiem kompromisiem. BBC

Ķīniešu komūnistu vadonis Mao Tse Tungs pašreiz ir viena no noslēpumainākajām un visvairāk apstridētajām personībām pasaules lielajā politikā. Divas galvenās hipotēzes par Mao Tse Tungu stāv krasā pretstatā viena otrai. Pēc vienas versijas Mao Tse ir Maskavas kalps, kura galamērķis ir atnest Marksa-Ļenina-Staļina ticību 450 miljoniem ķīniešu ar visiem tās labumiem, pēc otras versijas, Ķīnas komūnistu vadonis grib iet savus patstāvīgus ceļus, lai atjaunotu sakurtējušo Ķīnu no pašiem pamatiem, neatkarīgi no Maskavas un ortodoksā komūnisma.

Kad Tientsinā un Nankingā sāka sprāgt Pitsburgā virpotās un Čangkaišekam nosūtītās amerikāņu haubiču granātas, Mao Tse ar kādu interviju AP korespondentam Gulnam iemantoja „Tālo austrumu Tito" pavārdu. Biezos matus purinādams, sarkanās zvaigznes karapulku vadonis bija apgalvojis: esot mulķīgi domāt, ka viņš būtu Maskavas roka un Staļina kalps. Ķīniešu tauta nekad sevi tā nelaušot paklaut un iežņaugt kā krievu strādnieks. Kas Maskavai esot derīgs, Ķīnā bieži būšot nelietojams. Viņš, piemēram, nekad nedomājot radīt Ķīnā kolchozu sistēmu vai uzsākt rietumu ķelvalstīm nelabvēlīgu ārpolitiku. Viņa generālu uzvaras pirmā kārtā garantējot viņa sauklis „Zeme pieder tam, kas to apstrādā".

Ar šo saukli Mao Tse patiešām divos pēdējos mēnešos atņēmis Čangkaišekam turpat 2 miljonus karavīru, vairākas no lielākajām Ķīnas pilsētām un gandrīz visus kopš 1946. g. no ASV ievestos kara materiālus pusmiljarda dolaru vērtībā. Ar šo vārdu spēku ķīniešu komūnisti pat piespieduši pasaules lielāko saimniecisko un militāro varu — ASV radikāli mainīt savu politiku Ķīnā, kas nozīmē daudz vairāk nekā Nankingas vai Pekingas krišana.

Šķiet, ka šobrīd nebūs neviena, kas nemaldīgi varētu izanalizēt un noteikt Mao Tse Tunga īsto seju un politiku. Šis vīrs nav jaunuzlēkusi zvaigzne pie komūnistu debesīm. 1943. g., kad kominterne oficiāli izbeidza darbību, lai aizmiglotu Ruzveltam acis, Mao Tse bija viens no trim tās izpildu komitejas locekļiem. Pēdējā bolševiku partijas kongresā Maskavā Mao Tse Tungs saņēma visaugstākās uzslavas „par pasaules nozīmīgākās komūnistu partijas veiksmīgu rūdīšanu pilsoņu un nacionālos karos" un „par bolševistisko mērķu varonīgu īstenošanu kapitālistisko imperiālistu apdraudētajā Ķīnā".

Mao Tse grāmata „Ķīnas jaunā demokratija" pēdējā izdevumā angļu valodā parādījās 1946. g. Nujorkā, ar pazīstamā amerikāņu salonkomūnista Ērla Brovdera ievadu. Nedaudzie politiskie publicisti, kas paši var lasīt ķiniski, apgalvo, ka šis izdevums bijis stipri „frizēts" un asākās pret „pasaules imperiālistiskajiem kapitālistiem" vērstās vietas izlaistas. Bet arī ar šiem labojumiem 2. nodaļā par komūnisma mērķiem Ķīnā lasāms:

„Pasaules likteņu glābšana pēc II imperiālistiskā kara piekrīt tikai komūnismam. Arī Ķīnā tas nav citādi sagaidāms. Pasauli var pārveidot tikai tā mācība un sistēma, kuras lielākie dēli ir Ļenins un Staļins." Kādā citā vietā lasāms: „Mēs nevaram noškirties no Padomju Savienības un no strādniecības, kas ir cīnā pret kapitālismu Japānā, Anglijā, Francijā, ASV vai Vācijā." Tālāk Mao Tse Tungs pasaka pavisam skaidri: „Komūnismam Ķīnā sava uzvara jārealizē divās pakāpēs. Pirmā no tām ir „jaunā demokratija", kuru mēs jau esam radījuši Ziemeļķīnas sarkanarmijas pārvaldītajos apgabalos. Šī sistēma nav nekas galīgs. Tā nav mūsu mērķis. Tai seko otrais posms — proletāriāta revolūcija — ar kollektīvisma nodibināšanu visā Ķīnā."

Nav tomēr noliedzams, ka viss, ko Mao Tse Tungs teicis un darījis pēdējos trīs mēnešos, bijis diezgan lielā pretrunā ar īsta Maskavas boļševika sirdsapziņu. Viņš daudzos izteicienos un runās atgādina Tito, kura patstāvīgais komūnisms sagādājis Kremlim galvassāpes. Vēl pagājušā pavasarī angļu presē parādījās ziņas, ka Ķīnas komūnistu vadonis esot nonācis dogmātiskā konfliktā ar Maskavu un Staļins aizliedzis Tālo austrumu komandieriem un Mandžuko krievu karaspēka vienībām tālāku ķiniešu komūnistu armiju apbruņošanu ar modernajiem ieročiem, īpaši lidmašīnām.

Amerikāņu militārie novērotāji apstiprina, ka Mao Tse armija līdz lielajām uzvarām novembrī bijusi bruņota tikai ar veco japāņu kara materiālu un mazkalibra lauka lielgabaliem ar ļoti trūcīgiem šāviņu krājumiem. Tās apbruņojumā tikpat kā nemaz neesot bijis krievu ieroču. Turpretim Čangkaišeka ļoti moderni apbruņoto armiju vēl pirms trim mēnešiem arī Ķīnas sarkanās armijas lielākie optimisti uzskatīja par tehniski nesakaujamu.

Šie fakti it kā runā par labu otrai teorijai, jo nav domājams, ka Maskava būtu taupījusi dažas eskadriļas šobrīd citur nelietojamu „Meseršmitu" vai „Jaku", lai nodrošinātu vinai uzticama palīga uzvaru Āzijas sirdī. Bez tam ir ļoti zīmīgi, ka pati Maskavas prese nemaz „nelēc debesīs" par Mao Tse Tunga uzvarām, turpretim gluži histērisku sajūsmu izrāda „Borba" — Tito oficiozs Belgradē. Tā ievadnieki arī radio raidījumos ārzemēm atklāti izteica prieku, ka beidzot pasaulē radies arī otrs varens vīrs, kas grib radīt jaunu, tautas garam piemērotu komūnismu, neatkarīgu no Maskavas un kominforma.

Varbūt ka šo abu vīru — Tito un Mao Tse Tunga alianse, kaut vai ideoloģiska, tiešām varētu radīt jauna veida komūnismu, kas daudzējādā ziņā būtu nesalīdzināmi bīstamāks par pašreiz pazīstamo pārkalkojušos staļinisma diktatūru. Bet kamēr abi šie vīri darbiem nav pierādījuši, kurp patiesībā ved viņu ceļi un kam tie maksā meslus, tikmēr pārējai pasaulei jāskatās uz šiem „jaunpraviešiem" ar vislielāko neuzticību un tie joprojām jātur aizdomās kā Maskavas pēdējā izlaiduma Trojas zirgi.

O. B.

Ko īsti Ruzvelts solījis krieviem Jaltā?

Agrākais amerikāņu flotes slepenā dienesta priekšnieks admirālis Cakariass žurnālā „United Nations World" janvāra numurā apgalvo, ka prezidents Ruzvelts Jaltas konferencē 1945. g. februārī, jau toreiz būdams slims un nāvei tuvu, solījis krieviem pārāk daudz tādēļ, ka dibinājies uz kādu slepenu pesimistisku ziņojumu par stāvokli Dienvidaustrumāzijā. Ziņojumā bijis pareģots, ka karš Tālajos austrumos nebeigšoties pirms 1948. gada. Šādos apstākļos Ruzvelts katrā ziņā gribējis panākt Padomju Savienības iestāšanos karā Tālo austrumu frontē. Pēc Cakariasa domām, slepenais ziņojums bazējies uz nepareizām japāņu propagandas ziņām.

Kādreizējais amerikāņu ārlietu ministrs Stetiniuss senāta ārpolitiskajā komisijā solījies publicēt slepenus dokumentus ar visiem Jaltas konferences starptautiskajiem nolīgumiem, lai tā apgāztu dažādos apgalvojumus par slepenām saistībām, kādas it kā esot uzņēmies prezidents Ruzvelts.

NZ

Kā Latvijā šķir bēgļu laulības

Padomju likumos par laulības šķiršanām paredzēts pants, kas atļauj laulību šķirt, ja viens no partneriem ir prombūtē, un viņa dzīves vieta nezināma. Kā ziņo Stokholmas „Newsletter from behind the Iron Curtain", šo pantu plaši piemēro baltiešu bēgļiem. No Latvijas un Igaunijas saņemtās ziņas liecina, ka tur palikušās bēgļu sievas ne vien mudina, bet pat piespiež pieprasīt šķiršanos un stāties jaunā laulībā.

Lai dabūtu šķiršanos gadījumos, kur otrs laulības partneris ir ārzemēs, viegli panākams, ka to izsludina par mirušu. To var pieprasīt ne vien pats laulātais, bet arī vietējā izpildkomiteja, ja bēglis atstājis nenacionālizētu mantu. Lai kādu izsludinātu par mirušu, pietiek, ja ārzemēs esošais nav trīs gadus sazinājies ar mājām. Viņa mantu pārņem „glabāšanā" jau pēc viena gada. „Nesazināšanās" fakta apstiprināšanai pietiek ar mājas pārvaldnieka liecību. Tā viegli tikt galā ne vien ar bēglu, bet arī apcietināto un izsūtīto mantu.

1943. g. mantošanas likumā „privātas mantas" uzskaitījumā minētas „drēbes, rotas lietas, kemmes, mēbeles, mājas dzīvnieki" uc. Jādomā, ka kemmes padomju valsti ir sevišķi vērtīga manta. Laulību šķiršanas gadījumos tiesa var likt kā vīram, tā sievai maksāt alimentus par bērniem vai segt izdevumus par to audzināšanu kādā iestādē. Turpretim ne vīrs, ne sieva nevar pieprasīt alimentus sev, izņemot „bezdarba un trūkuma" gadījumā, kaut gan, pēc propagandistu apgalvojumā, tādas lietas kā bezdarbs un trūkums „laimīgajā padomju valsti" esot sen aizmirsta lieta. Likumos figurē arī jēdziens „vieniniece māte", kurai nav tiesības pieprasīt alimentus no bērna tēva, ja nav reģistrēta legāla laulība. Tātad Padomju Savienībā atjaunots ārlaulības bērna jēdziens, kaut gan par tēvu iestādes reģistrē kuru katru mātes uzdotu personu. Tas gan neuzliek tēvam it nekādus pienākumus, nedz arī dod bērnam kādas mantošanas tiesības.

Nl

KAS BŪS NĀKAMAIS KRISTUS?

OBERAMERGAVA GATAVOJAS 1950. GADA CIEŠANU SPĒLĒM

Nākamā gada vasarā uz Alpu ciemu Oberamergavu pēc 16 gadu pārtraukuma atkal dosies tūkstoši svētceļnieku, ziņkārīgo un arī izklaidēšanās meklētāju no Eiropas un Amerikas, lai noskatītos Kristus ciešanu spēlēs — izrādē, kāda pasaulē notiek tikai šajā vietā. Kopš 1934. g., kad pagāja 300 gadu no pirmajām spēlēm, arī šajā ziņā neiecietīgā Hitlera režīma un kara apstākļu dēļ ciešanu spēlēm bijis jāatkāpjas no parastā četru gadu perioda.

Tagad attiecīgās atļaujas saņemtas, un oberamergavieši cer, ka vairs nekādi šķēršļi 1950. g. nekavēs uzvedumu, tādēļ jau tagad tam sācis gatavoties viss ciems. Vārda pilnā nozīmē aktīvi gatavojas viss ciems, jo ciešanu spēlēm vajadzīgi 1200 tēlotāji — gandrīz puse visu Oberamergavas iedzīvotāju — un neviens no tiem nedrīkst būt profesionāls aktieris vai citurienietis. Dažos skatos reizē darbojas pat 700 personas. Lomu tēlotāju izvēle un lomu sadalīšana allaž ir pats svarīgākais spēlu priekšdarbs, kas šoreiz vēl jo grūtāks tāpēc, ka ilgā pārtraukuma dēļ 1934. g. tēlotāju lielākā tiesa savām lomām ir par vecu vai arī politisku apstākļu dēļ nevar uzstāties. Pēc Jaunā gada visiem Oberamergavas vīriešiem norādīts audzināt matus un bārdu, bet šis norādījums attiecas tikai uz mazāko daļu, jo no 700 vietējiem vīriešiem 500 allaž nēsā garus matus uz bārdu. Šī gada februārī vai martā īpaša komisija, kurā ietilpst ciema padome, mācītājs un septiņi tēlotāji, izvēlēsies ciešanu spēlu dalībniekus. Šīs komisijas lēmums ir galīgs, un neviens, kas kādai lomai izvēlēts, nedrīkst no tās atteikties.

Kas 1950. gadā būs Kristus? 1930. un 1934. g. to tēloja Aloiss Langs, bet tagad viņš jau vīrs tuvu piecdesmitiem, sirmiem matiem un sirmu bārdu. Viņam pēdējos gados ne mazumu nācies ciest savas piederības dēļ nacionālsociālistu partijai, bet šie uzbrukumi, kā viņš pats apgalvo, īstenībā bijuši tikai konkurences naida dēļ; aizpagājušā gadā viņš denacificēts. Oberamergavā Langam pieder neliela viesnīca un labi nostādīta kokgriešanas darbnīca, un viņa darbi ir pazīstami tālu pasaulē: miniatūra silīte Vācijā maksā 3 markas, bet ASV pat līdz 40 dolaru. „1934. g. spēlēs es par 8 stundu ilgo uzvedumu saņēmu 17,70 RM," saka Langs. „Pirms trijiem mēnešiem kāda amerikāņu filmu sabiedrība gribēja mani aizdabūt uz Kaliforniju piedalīties Mammuta ciešanu spēlēs un piedāvāja par dienu 1500 dolarus, bet es atteicu tāpat kā savā laikā režisoram Sesilam de Millam, kas man piedāvāja galveno lomu savā Kristus filmā „Ķēniņu Ķēniņš" Mēs, oberamergavieši, labāk paliekam mājās . . ." Langs, tāpat kā lielāko tiesā Oberamergavas vīriešu, ir neprecējies, jo katram īstam oberamergavie'im esot godkāre reizi savā mūžā tēlot Pestītāja lomu . . .

Kokgriezējs Francis Cvinks, drošākais kandidāts Kristus lomai 1950. g. ciešanu spēlēs.

Langa kandidātūrai atkritot, par izredzēm bagātāko nākamo Kristu uzskata 25. g. v. kokgriezēju Franci Cvinku. Kādam žurnālistam, kas vienā dienā izvaicājis 54 oberamergaviešus, 47 atbildējuši: „Ja jūs tā jautājat, tad Pestītāju tēlos Cvinku Francis." Bet ko saka pats Cvinks? „Laudis gan daudz plāpā, bet iepriekš jau neviens nezina . . . bet es pieņemšu, ja mani izvēlēs."

Uz otru galveno lomu — Jūdasu vēl arvien pretendē lauksaimnieks un gleznotājs Hanss Cvinks, Kristus kandidāta attēls radinieks, kas Jūdasu tēlojis arī 1934. g. spēlēs. Viņa tēvs šajā lomā bijis trīs reizes; kāda viņa krustmāte tēlojusi Mariju. Cvinka izskats lomai visai piemērots.

Pēdējo spēlu Jānis — cigarešu tirgotājs Vilijs Birlingers šoreiz vairs negribētu būt tēlotājos un labprāt laistu pie vārda jaunos. Pretēji citiem, viņš ir gludi noskuvies un smaidīdams saka: „Citādi mani sieva sauc par adataino Jāni, jo viņa domā, ka īstais Jānis noteikti bijis labi kopies un allaž svaigi skuvies."

Vecākais Kristus ciešanu spēlu dalībnieks pašreiz ir 86. g. v. Roberts Breitzamers. 1870. g. viņš sācis savu karjēru kā eņģelis un tad ar gadiem avansējies arvien augstāk: par jaunekli no tautas, romiešu leģionāru un beidzot ieguvis cienījama „augstās domes" locekļa vietu. Kā eņģeli sākuši visi slavenie ciešanu spēlu dalībnieki un kāds no tagadējiem knipām pēc gadiem droši vien tēlos Ķēniņu Ķēniņu.

Pirms dažiem mēnešiem Oberamergavas dome noraidīja kādu lielisku Holivudas filmrūpnieku piedāvājumu par ciešanu spēlu filmēšanu. Līdzīgu piedāvājumu par vairākiem miljoniem dolaru noraidīja arī 1921. g. „Ciešanu spēles mums ir gan ievērojams ienākumu avots, bet nekāds spekulāciju objekts," saka ciemnieki. „Mēs sirsnīgi sveicam katru, kas mūs apmeklē."

— a b o —

Maskava baidās no buržujisku paražu atgriešanās

Par spīti sirpja un āmura zīmei, cilvēka buržujiskā daba arvien no jauna mēdz izlauzties. Nesen pulkvedis leitnants Kotko „Večerņaja Moskva" piesūtījis lasītāja vēstuli, kurā rūgti sūdzas par sociālistiskā valstī nepielaižamu paražu — dot dzeramnaudas un tās pieņemt.

Kotko rakstījis: „Ir sāpīgi redzēt, kā atgriežas buržujisku laiku paražas. Jūs tagad ieejat frizieŗa veikalā, liekat sev noskūt bārdu, bet iekām pagūstat aiziet līdz durvīm, kāds pakalpīgs vīriņš piesteidzas klāt ar drēbju suku un izliekas, kā viņš nosukātu no jūsu pleciem matu paliekas, kas patiesībā tur nemaz nav. Kad viņš šo „darbu" paveicis, viņš stāv un izteiksmīgi skatās uz jums, sagaidīdams dzeramnaudu. Arī vīrs, kam nodotas virsdrēbes, pasniedz tās jums ar tādu pašu zīmīgu skatienu. Ja viņi dienā tādā veidā apkalpo 300 apmeklētāju, un katrs tiem iedod 50 kapeiku, tad viņiem iznāk 150 rubļu papildu atalgojums dienā, bet vislabākais stachanovietis nepelna vairāk par 100 rubļiem dienā. Un tādas pašas parādības Maskavā novērojamas uz katra soļa. Teātrī jūs paņemat jums piedāvāto binokli un jautājat, cik tas maksā. Jums atbild: „Kā jums tīk!" Jūs paņemat no durvju sarga programmu un jautājat, cik tā maksā, bet jums atbild: „Cik jūs pats dosit!" Tā ir launa parādība, pret kuru nav pielaujama saudzīga nostāja."

Tai pašā laikā, pēc AP ziņām, valsts arodu inspektors Maskavā Sirovs pavēstījis padomju modistēm, ka tām vairāk jāpielāgo savi ražojumi masu patēriņam un jāatturas no „gaisā grābtiem modeļiem". No 672 modes priekšmetiem, ko nesen apskatījusi Maskavas mākslinieku padome, lai izšķirtos par pasūtinājumiem preču namu vajadzībām, 309 priekšmeti bija — cepures. Sirovs par to „Trud" raksta: „Var tikai pabrīnīties par neizsmelamo cepurnieku fantaziju un neticamo mākslinieku padomes paviršību. Šī padome pilnīgi aplami noorganizēta. Tai ir 30 locekļu — mākslinieki, aktieri un tirdzniecības pasākumu vadītāji, bet šai grupā nav neviena drēbju vai apavu lietpratēja, kas aizstāvētu patērētāju masu patiesās intereses. Padome galvenām kārtām nodarbojas ar „gaisā grābtu" modeļu apspriešanu. Par to liecina šādi fakti: no 802 jauniem modeļiem, ko padome apskatījusi, tā atzinusi par ražošanai piemērotiem 584 priekšmetus, to vidū 225 dažāda veida galvas segas, kas gandrīz visas ir sieviešu cepures; 113 tērpus, 89 apavus un 128 dažāda veida nepraktiskus apģērba piederumus."

NYHT, T

Ģimene ādās

Pētera Aigara noskatīts ceļojuma epizods

Pustukšajā ātrvilcienā nedaudzie pasažieri lauzās iekšā ar skubu, ar joni, aiz veca paraduma drudžainu, nenovīdīgu skatu meklējot labākās vietas. Neaizņemtās sēdvietas atbruņoja viņu steigu. Samulsa arī jaunais virietis, kas visiem pa priekšu iedrāzās vagonā, ar diviem cūkādas koferiem rokās. Tie bija gluži jauni koferi zeltainām sprādzēm un slēdžu apkalumiem, ādas krāsa atgādināja olu pulveri. Jaunais, platplecainais virietis bija ģērbies tumšā, kiršu sarkanā ādas mēteli dzelteniem stulmeņiem kājās. Palsi mēļā platmale likās nemaz nepiedienīga šai ādas simfonijai. Pat cimdi bija darināti no maigas krējuma krāsas cūkādas. Piesarcis viņš izdrāzās gandrīz cauri vagonam, tad atgriezās un aizņēma divus tukšus trīs sēdvietu solus.

Vienā mirklī cela somas bija novietotas virs galvas bagāžas režģos, uz viena sola nomesti cimdi un platmale, uz otra katram gadījumam izklāts sarkanais mēteļa. Virietis likās vēl kādu gaidām, acis vairāk kavēdās pie vagona ieejas kā pie mantām. Viņš pat nervozēja un nepacietībā svilpoja kādu motīvu. Ieklausoties izrādījās — tā bija Dunajevska dziesma: „Široka strana moja rodnaja . . .“

Svilpošana pēkšņi pārtrūka. Nāca gaidītā. Pa vagona celiņu tuvojās melnīgsnēja, palauna, sārtiem vaigiem, krāsotām lūpām sieviete, tērpusies tādā pašā tumši sarkanas ādas mēteli, dzelteniem stulmeņiem kājās. Uz vienas rokas viņa turēja meiteniti, ietērptu baltā trušādas kažociņā, bet otrā rokā prāvu, modernu ceļojuma somu, kas atkal bija darināta no cūkādas olu pulvera krāsā. Jaunās kundzes stulmeni patīkami čikstēja, un viņas mēteļa gurkstēja kā jauns sniegs, kad viņa to novilka un pasniedza vīram.

Māte atdarija cela somu, iznēma divas kamieļu vilnas segas, maigas blāvi dzeltenas un pūkainas kā tikko izšķīlušies cālēni. Vienu segu viņa paklāja meitenei, otru izklāja uz otra sola. Tad no somas vēl izņēma spilvens, iesārts naktstērps bērnam, pašiem vecākiem rīta kurpes (atkal dzeltena cūkāda) un sākās iekārtošanās nakts gulai uz trešās klases vagona sola.

Tēvs ar māti kopējiem spēkiem, liekot lietā ārkārtīgu sirsnību un rūpību, meiteniti izģērba un ieģērba nakts tērpā, saudzīgi noguldīja un rūpīgi apsedza.

„Guli, mans dārgumiņ!“ viņi runāja angliski, mazliet divaina intonācijā. Meitene pablisināja acis un drīz iemiga, kā piekļāvās turīgu vecāku labi audzinātam bērnam.

„Un dārling, ko mēs darīsim? Gribi vakariņas?“ iejautājās vīrs.

„Nē!“

„Tu vēlies gulēt?“

„Jā!“ viņa pamāja ar galvu un pasmaidīja. „Noauj man kājas!“ Sieviškīgā pavēle tapa izpildīta. Cela apavus nomainīja rīta kurpes. Tad melnmatainā sieviete atlaidās uz sola uz kamieļu vilnas segas. Viņa atrāva rāvienslēdzēju rakstainajam vilnas puloveram, kas žnaudza viņas krūtis, atrāva sānos svārku rāvienslēdzēju, izstiepa padruknās, brūnās vilnas zeķes tērptās kājas, sakrustoja rokas zem galvas, bet, pēc sejas spriežot, nebija apmierināta. Vīrs pa to laiku novilka sev zābakus, palika smilšu krāsas bridža biksēs un tādā pašā sporta žaketā. Viņš vēl noraisīja zalo kaklsaiti un atpogāja aizsargkrāsas virskreklu.

„Dārling, sēdies un taisi man pagalvi!“ sieviete teica lūdzošā, koketā balsī. „Es nevaru tā gulēt!“

„Acumirkli, dārling.“ virietis aizsmēķēja cigareti un, atsēdies pie loga, paņēma sievietes galvu klēpī.

Ģimenes idille bija pilnīga. Un tas viss trešās klases vagonā uz sola. Melnīgsnēiā dāma noglaudīja vīra plecu, papliķēja pa vaigu, apgriezās uz sāniem un drīz vien atskanēja viņas svētlaimīgā šņākšana.

Jaunais virietis, dārgo nastu turēdams, arī pamazām sāka snaudulot. Viņš, liekas, nevarēja pretoties ātrvilciena skrējiena radītajai mājīguma sajūtai. Galva sāka klanīties un priekšu un sāniem, acis atdarījās un vērās ciet. Lai pretotos miegam, viņš vairākkārt patrina mazās, strupās ūsiņas, bet pēc laiciņa vajadzēja konstatēt, ka arī viņš izstājies no neaizmigušo pasažieru sabiedrības.

Tagad bija izdevība tuvāk novērot aizmigušo ģimeni. Dāmai strupi druknajos pirkstos bija plati zelta gredzeni ar prāviem briljantiem. Vinam pašam uz vienas rokas bija zelta, uz otras nikeļa vai cita baltmetalla pulkstenis. Sejas vaibsti liecināja, ka abi pieder tautai, kas tagad, pēc diviem tūkstošiem gadu, grib atkarot savu tēvzemi. Vai viņi bija celā uz turieni? Kas to lai zina, kur vilciens viņus veda? Dziesma par plašo dzimteni, angļu sarunu valoda, dārgie ceļošanas piederumi un trešās klases vagons kaut kā īsti neharmonēja. — Nebiju dotu izrisinājis līdz galam, kad ādās tērptās ģimenes jaunā atvase sāka gauži raudāt. Meitenes raudāšana apliecināja īstu dienvidnieku temperamentu. Tā bija drīzāk spiegšana, ne miegā iztraucēta bērna raudāšana. Pirmais uztrūkās tēvs, tad lēca kājās māte.

Abi vecāki noliecās pār meiteni un bažu pilni pētīja raudāšanas iemeslu.

„Mādele, vilst du čokoled? Vilst du kekse? Čokoled, ja?“

„Gib'a čokoled!“ sieva teica vīram. Parādījās divas staniolā iesaiņotas šokolādes tāfelītes. Meitene apklusa, sāka sūkāt šokolādi. Pa pirkstiņiem tecēja siekalās izkusis šokolādes brūnums.

„Vilst du pī, pī?“ māte vēl neatlaidās. Bērns blisināja acis, smaidīja un lūpās čūpstināja brūnu gardumu.

„Znaješ, ona umnica, nastojaščaja ženščina, ničévo ne govorit, tolko plāčet?“ lietiški piezīmēja tēvs.

„Fui, dārling!“ sieva aizfaisīja vīram muti ar delnu (viņas nagi bija vienā krāsā ar ādas mēteli), pēc tam nolauza šokolādi un iespieda viņam lūpās. „Kušai nav zdorovje!“

„I thank you very much!“ jaunais virietis aoskāva un noskūpstīja sievu ar tādu temperamentu un skaņu, ka viss vagons nosmaukšķēja.

„Tak, značit zavtra mi jēgem?“ sieva kaisli piekļāvās vīram, raugoties acīs.

„Jēgem, Sonečka, Moisej Jakovič žgot v Čikage! Vsje O! K!

Laimiga ģimene.

P. Aigars

Elza Kezbere

Pa Putnu ceļu

Sen sapnis sajaucies ar dzīvi.
Tos abus mūžam neškirt man!
Ja lautu liktenis man brīvi,
No šejienes prom dotos gan.

Pa Putnu ceļu projām ietu.
Kur staru vēdeklis māj zvilš.
Varbūt, ka jau ap mēness rietu
Tu atkal pretim nāktu mīļš.

Tu preti nāktu, kā reiz nāci,
Pirms izšķira mūs dienu smilts.
(Vairs tikai sapņos tu man māci,
Ka mūžīgs milestības tilts).

Pa Putnu ceļu roku rokā
Mēs līksmi aizietu tobrīd,
Kur spožā varavīksnu lokā
Aiz dzīves Ulubele spīd.

Pēteris Ermanis

BLOKS AR PULKSTENI TORNĪ

Čalojums no cikla Vircburgas impresijas

Tā bija otrdiena, 1945. gada sešpadsmitais oktobris, kad mūs, kādu daļu Vircburgas ziemeļu nometnes iemītnieku, pārcēla uz Centrālo nometni, to vidū mani un manu sievu. Labi, ka otrdiena: tā man esot laimīga. Braucām lielajā autovāģī, kur iekrauti mēs paši un mūsu niecīgais grabažu daudzums. Braucām gar drausmīgi sagrautiem namiem, braucām pa īstām postažu ielām. Viens no veselajiem namiem piederēja universitātei, un uzraksts vēstīja, ka šai namā profesors Rentgens veicis savus pētījumus. Braucām pāri Mainai — un tad bijām jau starp Centrālās nometnes lielajām, vietām kara stipri iebojātām ēkām — bijušajām vācu armijas kājnieku kazarmām. Arī te visur gruveši kaudžu kaudzēs, bet latviešu darbīgās rokas urķējās, rakņājās, kārtoja, veidojot, celot sev dzīvei derīgas mītnes.

Mums izdevās ievākties samērā labās telpās — graušanas maz skārtajā ceturtajā blokā, turklāt pirmajā stāvā, plašā istabā, kur nesen bijis nometnes klubs. Tā gan būšot tāda pagaidu mītne, varbūt istabu vajadzēšot atbrīvot atkal kādiem sabiedriskiem nolūkiem, bet lai nu dzīvojot vien. Un tā mēs sākām kārtot gulvietas, jo vakars nāca virsū. Labs palīgs ar asu redzi un praktiķa roku mums bija tuvākais kaimiņš, launs tēlnieks, Rīgā akadēmiju beidzis. Ar tēlnieku un viņa ģimeni (bez paša vēl sieva, sievasmāte un divas mazinas meitiņas, no kurām jaunākā vēl baldījās svešu cilvēku, arī man nelāvās ņemties klēpī) mums bija visādi piedzīvojumi un izbaudījumi vēl no Hitlera laikiem, no Sudetijas nometnes.

Drīz viss kā nekā ierīkots. Istabai bija gadījies arī savs vecākais, tāds pakluss un pieklājīgs, kas visus pierakstīja un pateica, kad manai sievai būs kārta gaiteni mazgāt. Cilvēku bijām laba tiesa, vienstāva gultas gar visām četrām sienām, vidū tāds kā savrups divstāvu gultu rajoniņš; tur mitinājās krievu tautības iedzīvotāji. Vienai kundzei gultā ielikta šķērsām maza maza meitenīte, tik cieši aizmigusi, ka uzskatot es viņu nodomāju par lelliti.

Pašā pirmajā vakarā, gaiteni pastaigādamies, gaiteņa spuldzītes gaismā redzēju no āra ienākam sievieti, ģērbušos vienkāršā rudens mētelītī. Ļoti jauna viņa vairs nebija, viņas nodzīvotie gadi varēja būt 28—30. Tā bija slaika brūnmate, pabālu, patīkamu inteligentu seju. Viņa smaidīja man preti un pasacīja dzidru „labvakar!“ Tad sniedza roku, klusi teikdama: „Vēlu jums atgūt tik daudz miera un sirds gaišuma, cik vien iespējams šai laikā un šai vietā.“

Viņa veikli nogriezās pa labi un pazuda durvīs, kuras es līdz tam nebiju pamanījis. Tās bija zem augšējo stāvu kāpnēm un veda pagraba telpās, kur, jādomā, dzīvoja daži šeit jau agrāk ienākušie trimdas laudis. Sieviete pazuda, atstādama manī tādu priecīgu mieru, kādu nebiju izjutis šais nelaimes gados. Viņa noteikti bija agrāk redzēta. Bet kur? Rīgā? Dzimtenes pagastā, dzimtenes pilsētiņā? Atmiņa vēl man skaidri rādīja tēlus un notikumus; pagātni vēl neaizklāja nekāda migla, spēju dzīvi atcerēties priekus vai bēdas, godu vai kaunu. Atrumā pavidēja tās dažādās sievietes, kas atmiņā atmirdzēja vistikamāk. Nē, šovakar satiktā tomēr nebija starp tām. Sasaucu pat visas sen apjūsmotās: Varbūt viņa mana skolas biedrene? Bet tūliņ iesmējos: no manu laiku skolas līdzgaitniecēm dažas jaunākās taču tagad tuvojās mūža piektā desmita nobeigumam... Gan, jau vēl tiksimies, tad būs skaidrs. Sovakar viņa tik ātri iekāpa tai pagrabā, ka ij paldies nepaguvu pateikt par novēlējumu.

Sākām dzīvot, vadīt dienas. O, šis ceturtais bloks bija ļoti ievērojams. Augšējos stāvos ne vien dzīvokļi (nometnes iedzīvotāji gan nekļuva pazīstami), bet arī nometnes ģimnazijas klases, un kāpnes klaudzēja no jauniešu žirgti steidzīgajiem soļiem, rītos atnākot, pēcpusdienās aizejot. Bet pirmajā stāvā turpat blakus mūsu kopistabai nometnes tiesas istaba. Vēlāk tur čaloja bērndārzs. Vācu karavīriem, jādomā, tur bijis klubs vai kāda bufete, jo uz sienas vēl lieliem brašiem burtiem greznojās Mārtiņam Luteram piedēvētais pants.

Wer liebt nicht Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang.

Īsti piemērots šis sauklis nebija ne tiesai, ne bērndārzam. Drīzāk tas varēja puškot siehu mazajā skabūzīti tai pašā blokā, kur noteiktās dienās pārdeva slaveno Vircburgas vīnu, un cilvēki ārpusē stāvēja garās rindās. (Drīz gan šāda vina laime izbeidzās.) Citas mantas, tādas siciņas, pārdeva istabā gaiteņa pretējā pusē pa lodziņu: spalvas un zīmuļus skolniekiem, retums kādu podziņu, tualetes niecīņus. Bet cilvēki pacietīgi stāvēja rindā, gaidīja savu kārtu: taču jel kaut ko var dabūt pirkt. Svētīga labierīcība tai pašā stāvā dušu pirts, gan ne pārāk karsta, tomēr pirts. Īpaši mēs, kopistabas cilvēki, priecājāmies: citiem jānāk pa saltumu, pa lietu šurp mazgāties pat no attālākiem blokiem, mēs ieejam tikai pa otrām durvīm kā vannas istabā Rīgas dzīvoklī. Jā, jauka bija dušu pirts, savās reizēs vīriešiem, savās sievietēm. Bija daudzināms nostāsts, ka reiz jauns puisis, pārģērbies par vecu sievieti, iedrāzies pirtī, kad sievietes mazgājās, saucis vecīgā falsetā: „Alīda, eu, Alīda! Kur tu esi? Traks, nav un nav Alīdas!“ — un, acis izmielojis, drāzies ar skubu laukā, jo cik ilgi tur paliksi.

Bet visjaukākā būšana tā, ka šai blokā tornis un tornī pulkstenis, kas tik skanīgi un dobji, melodiski sita savu sitamo; ceturksnis stundas notecējis — viens sitiens, pusstundai — divi, trijiem ceturkšņiem — trīs. Bet kad stunda apkārt — četri sitieni; pēc tiem īsiņš starpbrītiņš, kura laikā pat smēķētājs nepagūst aizdedzināt cigareti — un tad citādā dobjākā tik sitienu, cik jau nu laiks rāda. Jauki gan! Atkal tik izdevīgi bloka iemītniekiem. Tu pamosties naktī, domā: nez, cik var būt pulkstenis? Kā atbildi klausies četrus sitienus un pēc tiem sviņigu vienu. Aha.

Dzīvojām, satikām tīri labi, tikai sievietēm iznāca sīkas sadursmītes to pašu bērnu dēļ. Tēlnieka dāmām reiz gadījās apmainīties dažiem paskarbākiem vārdiem ar kādu krievieti par loga atvēršanu vai aizvēršanu; viņas skubināja tēlnieku, lai šis arī no savas puses ko sakot, bet viņš teica: „Es taču neiešu ar sievietēm strīdēties!“ — tādā cēli noraidošā lepnumā, ka es vai plaukstas sasītu aiz sajūsmas.

(Turpinājums sekos 2 numuros)

VIŅI ĪR PROJĀM...

MANHEIMAS LATVIEŠI PĀRVIETOTI UZ ŠVĀBU GMINDI

Tur, kur pagraba puskrēslā reiz šķaudīja podnieku meistars Kloks, — ūsains un bargs pie savas krāsns kā rijas gars, — tur tagad satumsis pavisam un nedūc vairs ne virpa, ne sprēgā malkas šķilas ceplī. Tur, kur ar gaismu maigi rotājās sudrabs un zem censona Tumiļa pirkstiem formā un slīpējumā veidodamies lāsmoja dzintars, tur mēnesnīcā atspīd vairs tikai tukšu logu rūtis. Tur, kur gleznotājs Audriņš atslējās lāvīņā un vēroja tikko pabeigtu darbu, kur Paula Balode cilāja manuskriptus un Velta Toma vēl nesen uzrakstīja atvadu dzejoli Herbertam Silam, kur dakteris Mālmanis ienesa un iznesa savu dižo augumu pa velvainajiem vārtiem un kapteinis Mitenbergs izlika un nomainīja sardzes — tur tagad ir tāds klusums, ka negribas ne lāga iciet starp sarkanajām blokēku sienām, kurās kā pa akas vāku veras ziemas aukstās debesis.

Viņi ir prom. Visi — sākot ar bērniem, kas piekliedza pagalmu spalgām klaigām, līdz cienījamiem sirmgalvjiem, kuru klātieni dažreiz mēnešiem ilgi nemaz nemanīja. Manheimas latviešu vairs nav. Tie tagad iekārtojas citur.

Vai tas ir skumji, to grūti pasacit. Katrā zinā tā ir starpība — būt starp palicējiem jeb skaitīt sevi pie aizbraucējiem. Daudzi no pēdējiem sūrojās, ka jaunajā dzīves vietā, Švābu Gmindē, nebūšot vairs ne gāzes, ne vannu. Jā, kā to ņem — tie, kas paliek kopībā, vispirms domā par materiālo apkārtni. Tie, kas paliek ārpus tās — par latvisko vidi. Šo bieži cilāto, tālās ārzemēs bieži pieminēto, šeit uz vietas bieži aizstāvēto un apstrīdēto apstākli. Tikai viens vienīgs no visa celinieku pulka teica: „Ir labi tā. Bijām šais gados laiduši pārāk dziļas saknes. Bet mēs nedrīkstam šeit iedzīvoties. Mums reiz taču tā kā tā jāmeklē cita zeme.“ Un tā ap 200 latviešu, kas dzīvo Heidelbergā — izkaisīti, nevaļīgi, reti sastopami — pēkšņi tika atgriezti no tā pulka, ko varēja neredzēt, neapmeklēt veselām nedēļām — bet bija labi zināt to savā tuvumā. Dažreiz, kad Heidelbergas īpatā un sīkpilsoniskā, svešā vide draudēja nolaupīt tagadnei rosību un nākotnei apvāršņus, patika iesolot Manheimas nometnē. Tur 50 metru radiusā gan klabēdama un rūkdama, gan dziedādama un sūrodamās, gan strādādama un pūzdamās ritēja latviska dzīve, tik spraiga, kādu vien to var dot tūkstošgalvainais pulks tik cieši vienkopus. Tas bija avots — drusku rūgtens, drusku saldens; drusku remdens un drusku svaigs, tāds, kādu to padarījis laiks, bet no tā varēja padzerties to pašu valgumu, kas rit ikviena latvieša asinīs.

Bet nu, kad viņš ir prom, dažs Heidelbergas zēns vai meitene palicis bez skolas, dažs students bez savas „materiālās bazes“, dažs rads bez rada, un visi kopā — par vienu pavedienu nabagāki, par vienu neredzamu pavedienu, kurā savērti daudzi tādi latviešu kodoli kā Manheima, un kura viens gals jau piesiets tālās aizokeana zemēs, bet otrs vēl tveras pie kāda bērza Vidzemes pauguros, pie kāda zāles stiebriņa Zemgales plavās. Tādēļ dažs izšķīrās drīz, pameta visu un aizbrauca līdz. Bet palicējam, ja slāpst, jādodas tagad uz Eslingenu vai Vircburgu kā uz Mieku — dzirdēt latviskās dzīves bauslību no bēglu mutes.

Manheimas latviešus kādu laiku pieminēs pilsētas birģermeistars, kas jau sen tīkoja atgūt aizņemtās ēkas. Nu latvieši gan ir prom, bet viņu vietā ņāks amerikāņu ģimenes. Ilgu laiku par latviešiem runās pilsētas iedzīvotāji, kas šais gados gan būs nopratuši, ka latvieši nav vis tie paši „verfluchten Ausländer“. Un tad vēl par tiem iedomāsies kāds melnais karavīrs no nēģeru kazarmām pāri pretim, varbūt tas pats, kas ik pēcpusdienu pavilka salūtlielgabala atslēgu, tā „nošaudams piecus“ un pavēstidams darba laika beigas. Un sv. Bonifācija tornis turpat kaimiņos, kas nešāva, bet „nosita piecus“ ar maigu zvana mēli, tas pats, kura pavēni mīt mūki un mūķenes un Madonnas tēls zelta mozaikā. Un sakņu tirgotājs, kam nu vairs nebūs kur pārdot burkānus un kāpostus. Labi noorganizēti transporti ir aizveduši Manheimas latviešus jaunā dzīves vietā.

Kad tagad palicējs iesoļo tukšajā nometnes pagalmā, tur, savā nodabā iesparkšķēdamās, beidz izdegt papīru, koka gabalu un dieniško lausku kaudze, jo uguns šķīsta un tira — tā to bija vēlējušies aizbraucēji. Bet pelnus, kuros ierakstīts kāds nieks Vācijas vēsturē, varbūt ne īpaši patikamas, iznēsā pakalpīgs vējš un nober pār Nekaru un Reinu. Savu vēsturi latvieši paņēmuši līdzi un raksta to tālāk citā vietā.

P. K.

Jāņa Kalēja un Pulciņas — Karpas koncerts

Mūsu izpildītāju mūziķu galvgala grupa komplektējas turpat vai vienīgi no instrumentālistiem un pie tam galvenokārt no stīdzinieķiem. Minēsim latviešu kvartetu — prof. A. Norīti, A. Ruševicu, E. Vinertu, prof. A. Ozoliņu, atzīmēsim prof. Ati Teichmani vai jauno Ingu Nārunu un šī galvgala superioritāte tūdaļ kļūst skaidra. Pie šīs grupas jāpieskaita arī vijolnieks Jānis Kalējs. Katrā ziņā viņa turneja amerikāņu joslā liecināja, ka 1948. gads nav veltī aizlaists un ka Kalējs savā aktīvā var ierakstīt atkal dažu vērtīgu plusu. Visvairāk uzslavas vērts ir spēlētais Brucha koncerts, kura sulkojums visskaidrāk rādīja smalku un decentu mūziķi, un lāgiem jau visai spilgtu un nobriedušu personību. Kopā ar savu sabiedroto, pianisti Felecitu Maizīti, mākslinieks visgaur bija rūpējies arī par teicamu, sakausētu ansambli. Mazāk priecīgu rosību visumā gan bija spēlētās programmas otrai pusei, kas izvēlēto darbu ziņā jau vietumis ietiecās populārās mūzikas reģionos. — Gilītu dziedājumu sniedza turnejas sarīkojuma trešā koncertante Adele Pulciņa-Karpa.

V. Dārziņš

Uzslava caur puķēm

Bernhards Sovs Londonā noskatījās kāda jauna autora lugas pirmizrādi. Kad cirs cēliens tuvojās beigām, jaunais raksmieks nevarēja apslēpt savu ziņkāri un jautāja Sovam, kas viņu laiku klusējis, kā viņam luga patīkot. Slavenais īrs pagriezās pret jaunekli un vienaldzīgā balsī atbildēja: „Ārā jābūt briesmīgi nejaukam laikam!“

Jaunais autors nesaprazdams uzlūkoja Sovu: „Kā jums iešaujas tādas domas prātā, mister Sov?“

„Tāpēc, ka neviens cilvēks neiet ārā!“ (GT)

*

Kāda veca dāma, kas savā mūžā nebija visai daudz bijusi teātrī, apmeklēja izrādi, bet jau pēc pirmā cēliena gatavojās teātri atstāt. „Man šī luga labi patika,“ viņa aiziedama teica biļešu kontrolētājam.

„Un jūs tomēr negribat noskatīties o līdz galam?“ biļešu virs vaicāja.

„Tam nebūtu nozīmes,“ dāma, gudri smaidīdama, atbildēja. „Redzat,“ — viņa norādīja uz programmu, „šeit taču ir rakstīts: dekorācijas un laiks otrajā cēlienā tāpat kā pirmajā.“

Chronika

Tautsaimniecības un tiesību zinātņu maģistrs J. Stagers, kas izceļoja uz ASV pag. gada rudenī, pieņemts par mācības spēku Valparaiso universitātē, Indianas štatā. Valparaiso universitāte ir lieliska luteraņu universitāte ASV ar 17 fakultātēm. — Agr. K. Kaukis pieņemts par mācības spēku Nebraskas valsts universitātē Linkolnā. Šajā universitātē pirms četrdesmit gadiem studēja un vēlāk kļuva par mācības spēku valsts prezidents K. Ulmanis. — Operdziedonis A. Priednieks-Kavara par mācības spēku darbojas Snt. Pētera kolledžā Minesotas štatā.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Luijs un rotaļu bumerangs

S AR
I TORNĪ

burgas impresijas

n skaidri rādīja tēlus un notiku-
s, pagātni vēl neaizklāja nekāda
gla, spēju dzīvi atcerēties prie-
vai bēdas, godu vai kaunu. Āt-
nā pavidēja tās dažādās sievietes
as, kas atminā atmirdzēja visti-
māk. Nē, šovakar satiktā tomēr
bija starp tām. Sasaucu pat visas
apjūsmotās. Varbūt viņa mana
las biedrene? Bet tūliņ iesmējos:
manu laiku skolas līdzgaitniecēm
as jaunākās taču tagad tuvojās
ža piektā desmita nobeigumam...
n jau vēl tiksimies, tad bū-
idrs.' Šovakar viņa tik ātri ie-
pa tai pagrabā, ka ij baldies ne-
guvu pateikt par novēlējumu.
šākām dzīvot, vadīt dienas. O šī
urtais bloks bija loti ievērojams
gšējos stāvos ne vien dzīvokļi (uc.
tnes iedzīvotāji gan nekluva pa-
ami), bet arī nometnes ģimnaz.
klases, un kāpnes klaudzēja no
niešu žirgti steidzīgajiem soļiem,
os atnākot, pēcpusdienās aizcie-
pirmajā stāvā turpat blakus
su kopistabai nometnes tiesa
aba. Vēlāk tur čaloja bērndārza
cu karavīriem, jādomā, tur bij
bs vai kāda bufete, jo uz sienas
lieliem brašiem burtiem greznā
Mārtiņam Luteram piedēvētā
nts.

Wer liebt nicht Wein, Weib und
Gesang
Der bleibt „ein Narr sein Leben
lang"

piemērots šis sauklis nebija ne
šai, ne bērndārzam. Drīzāk tā
rēja pušķot sienu mazajā skatu-
tai pašā blokā, kur notekās
nās pārdeva slavenos Vircburge-
u, un cilvēki ārpusē stāvēja ga-
rindās. (Drīz gan šāda vēs-
me izbeidzās.) Citas mājas, ie-
siciņas, pārdeva istabā gaužām
etējā pusē pa lodziņu; spalvas
zīmuļus skolniekiem, retums k
podziņu, tualetes niecīņas. Be
vēki pacietīgi stāvēja rindā, ga-
a savu kārtu: taču jel kaut to
r dabūt pirkt. Svētīga labierīcība
pašā stāvā dušu pirts, gan ne
rāk karsta, tomēr pirts. Īpaši mē
pistabas cilvēki, priecājāmies: ci-
m jānāk pa saltumu, pa lieu
rp mazgāties pat no attālākiem
okiem, mēs ieejam tikai pa otrām
rvīm kā vannas istabā Rīgas dzi-
klī. Jā, jauka bija dušu pirts, sa-
s reizēs vīriešiem, savās sievietēm.
a daudzināms nostāsts, ka reiz
ns puisis, pārģērbies par vecu
vieti, iedrāzies pirtī, kad sievietes
zgājās, saucis vecīgā falsetā:
līda, eu, Alīda! Kur tu esi?
aks, nav un nav Alīdas!" — un,
s izmielojis, drāzies ar skubu
ukā, jo cik ilgi tur paliksi.
Bet visjaukākā būšana tā, ka šai
kā tornis un tornī pulkstenis, kas
skanīgi un dobji, melodiski sita
vu sitamo; ceturksnis stundas no-
ējis — viens sitiens, pusstundai
divi, trijiem ceturkšņiem — tris.
t kad stunda apkārt — četri si-
ni; pēc tiem īsiņš starpbrīdiņš,
ra laikā pat smēķētājs nepagūst
dedzināt cigareti — un tad citā-
dobjākā tik sitienu, cik jau nu
ks rāda. Jauki gan! Atkal tik
levīgi bloka iemītniekiem. Tu pa-
sties naktī, domā: nez, cik var
t pulkstenis? Kā atbildi klausies
rus sitienus un pēc tiem svinīgu
nu. Aha . . .
Dzīvojām, satikām tīri labi, tikai
vietēm iznāca sīkas sadursmītes
pašu bērnu dēļ. Tēlnieka dāmām
z gadījās apmainīties dažiem pa-
rbākiem vārdiem ar kādu krie-
ti par loga atvēršanu vai aizvēr-
u; viņas skubināja tēlnieku, lai
arī no savas puses ko sakot, bet
š teica: „Es taču neiešu ar sie-
tēm strīdēties!" — tādā cēli no-
došā lepnumā, ka es vai plauk-
s sasitu aiz sajūsmas.

(Turpinājums sekos 2 numuros)

Chronika

Tautsaimniecības un tiesību zinā-
magistrs J. Stagers, kas izceļoja
ASV pag. gada rudenī, pieņemts
r mācības spēku Valparaiso uni-
rsitātē, Indianas štatā. Valparai-
universitāte ir lieliska luterāņu
iversitāte ASV ar 17 fakultātēm.
Agr. K. Kauķis pieņemts par
icības spēku Nebraskas valsts
lversitātē Linkolnā. Šajā univer-
sitātē pirms četrdesmit gadiem stu-
ēja un vēlāk kļuva par mācības
ēku valsts prezidents K. Ulma-
. — Operdziedonis A. Priedniek-
vara par mācības spēku darbo-
Snt. Pētera kolledžā Minesotas
tā.

Pārvedot mums naudu pa pastu, aizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko jūs maksājat.

Sagaidāms, ka iecelošana Argentīnā turpmāk būs apgrūtināta

Baltijas imigrācijas sadarbības komisija ziņo LCK, ka Argentīna uz nenoteiktu laiku pārtraukusi jaunu kollektīvu iecelošanas atļauju piešķiršanu visu tautību iecelotājiem, atskaitot vienīgi Spāniju un Italiju, jo ar šīm valstīm pastāv īpaši līgumi. Iemesli meklējami apstākļi, ka straujā ģimeņu ieplūšana valstī paasina dzīvokļu krīzi un dod maz tāda darba spēka, kas noderētu šīs krīzes novēršanai. Līdz šim Argentīna atlāvusi iecelot 7056 latviešiem. Paredzams, ka jaunas atļaujas izsniegs tikai pēc tam, kad būs pilnīgi pārredzams, kādā veidā šie bēgļi novietosies un kā katra tautība iekļausies Argentīnas saimniecības apstākļos. Pārtraukums tomēr neiespaidos pašu iecelošanas gaitu, jo IRO līdz šim ir varējusi pārvietot samērā nieciņu daļu un starplaikā savas atļaujas varēs izlietot tie, kas tās jau agrāk saņēmuši.

Komisijas rīcībā esošo, vēl neapstrādāto latviešu lūgumu skaits pārsniedz 5000, un vienmēr vēl pienāk jauni. Par līdz šim piešķirtām atļaujām visas apliecības nosūtītas atlaujas īpašniekiem. Visiem tiem, kas komisijas apliecības nebūs saņēmuši līdz 1949. g. 31. decembrim, atļaujas nav piešķirtas un viņu lūgumi uzskatīti par neesošiem. Paredzams, ka Argentīna turpmāk būs mazāk liberāla vecāku ļaužu un lielu ģimeņu uzņemšanā. Noteikti var pieteikt, ka vieninieki un bezbērnu laulāto pāri, kas pārsnieguši zināmu vecumu, tāpat ģimenes, kuru galva pārsniedzis noteiktā vecuma robežu un ģimenē nav pieaugušu bērnu, tikai izņēmuma gadījumos varēs saņemt iecelošanas atļauju. Vecuma robeža galīgā veidā vēl nav zināma, bet minēti 45 gadi. Pašreiz ārpus Vācijas dzīvojošiem tautiešiem vienīgā iespēja iegūt iecelošanas atļaujas Argentīnā ir individuāli līgumi Argentīnas konsulātos attiecīgās valstīs. Argentīnas konsuls Duboiss paziņojis, ka pārtrauc vīzu izsniegšanu uz 4—5 nedēļām, bet ir informācija, ka pārtraukums var būt daudz garāks, kamēr izlems, ko darīt ar piešķirtām atļaujām, kas vēl nav izlietotas.

Saziņā ar Baltijas imigrācijas sadarbības komisiju, LCK izstrādās sevišķu iesniegumu Argentīnas valsts prezidentam Peronam un lūgs atvieglot latviešiem iecelošanu Argentīnā.

LCK inf. n.

Jaunas marionetes Berlīnes „Eberta režīmam"

Ar krievu gādību ceturtdien vēl tālāk papildināta Maskavai uzticīgā marionešu pārvalde Berlīnes austrumu sektorā. Decembrī raditajam Eberta „operas magistrātam" pievienota tāda pati pilsētas deputātu sapulce vai parlaments. Tā locekļi nav vēlēti, bet iecelti no krievu sektorā atzītajām „demokratiskajām" partijām un organizācijām. Oficiāli par attaisnojumu paskaidrots, ka šim iestādījumam būšot tikai padomdošanas funkcijas, bet vēlēšanas notikšot vēlāk.

Berlīnes krievu sektora „virsburģermeistara" Eberta māte vēstulē Štutgartes raidītājam atsaukusi preses ziņas ar viņas izteikumiem par dēlu. Kā Luize Eberte vēstulē paskaidro, viņa nekad neesot izteikusies, ka viņas dēlu ar varu aizturot padomju joslā vai Berlīnes krievu sektorā, ka viņš darbojoties zem krievu spiediena, ka viņa nevarot brīvi sazināties ar dēlu un ka viņš būtu izteicies: „Es ienīstu Pīku!" Šādus formulējumus viņa nekad neesot lietojusi, bet sava dēla rīcību viņai neesot iespējams pilnībā novērtēt.

BBC, St NZ

KOMŪNISTI PUBLICĒJUŠI DZELTENO GRĀMATU PAR MINCENTI „NOZIEGUMIEM"

Trešdien Budapeštā publicēta Dzeltenā grāmata, kurā komūnisti sakopojuši visus dokumentus, kas „pierādot Mincenti noziegumus". 69 lappušu plašajā izdevumā no jauna apliecināts, ka kardinālis vēlējies ar ASV palīdzību gāzt pašreizējo valdību, spiegojis par labu Lielbritanijai un Savienotajām Valstīm un plānojis dibināt Centrāleiropas karaļvalsti, kurā ietilptu Ungārija, Austrija un Bavārija. Komūnisti sola jau tuvākajā nākotnē prāvu pret Mincenti, kurā pielaidīšot arī ārzemju žurnālistus.

Trešdienas britu apakšnama debatēs vairāki runātāji jautāja, vai valdība domā ko pasākt pret Ungārijas baznīcas galvas apcietināšanu. Ministrs Meknīls atbildēja, ka jebkāds iesniegums Mincenti lietā būtu nenozīmīgs un nekā nepanāktu.

Maskavas draudi Norvēģijai un Somijai

KĀ ATLANTIKA PAKTS VAR ATSAUKTIES UZ STĀVOKLI ZIEMEĻEIROPĀ

Lai gan prezidents Trumens ceturtdien, oficiāli no jauna stājoties amatā, izteica cerību visā drīzumā iesniegt ASV senātam Ziemeļatlantika pakta gatavo projektu, vēl arvien nav skaidrības par tā paredzamajiem dalībniekiem. Gan sagaidāms, ka sākumā to parakstīs tikai piecas Briseles pakta valstis, ASV un Kanāda, bet pārējās pievienosies vēlāk. Neskaidrība vēl joprojām ir par Skandināvijas valstu piedalīšanos. To starpā vēl turpinās sarunas, un rezultātus grūti paredzēt.

No Skandināvijas valstsvīru pēdējā laika izteikumiem spriežams, ka Norvēģija būtu ar mieru iekļauties arī kādā Skandināvijas valstu savstarpējā aizsardzības paktā, kādu piedāvā Zviedrija, bet gan tikai tad, ja šo savienību ASV atbalsta ar ieročiem un vēlāk garantē Ziemeļatlantika pakta dalībnieki. Norvēģijas viedoklim puslīdz pievienojas arī Dānija. Bet šis valstis domīgas padara nesenā amerikāņu valdības deklarācija, ka ASV militāri varēs atbalstīt tikai tās zemes, kas pievienosies Atlantika paktam, jo arī amerikāņu rūpniecības iespējas ir ierobežotas. Norvēģija un Dānija šādu nostāju arī gatava atzīt par loģisku, bet Zviedrija ar mieru saistīties tikai tādā Skandināvijas savienībā, kas paliktu ārpus lielajiem spēku nogrupējumiem. Norvēģijas, ārlietu ministrs Lange parlamentā gan izteicies, ka, ja arī Skandināvijas valstu gaitas šķirtos militārā laukā, tas nevarētu kavēt ciešu sadarbību citās nozarēs.

No otras puses, Norvēģijai bija veltīts stingrā tonī izteikts Maskavas „Literaturnaja Gazeta" brīdinājums, ka ārlietu ministrs Lange gribot „novietot amerikāņu lielgabalus padomju-norvēģu robežu tuvumā" un „izvērst Atlantika militāro bloku līdz Padomju Savienības ziemeļu robežām". Tas īsā laikā bija jau otrs šāds Maskavas brīdinājums Langem. Bet vēl dusmīgāka Maskava ir uz „īsto norvēģu ārpolitikas bīdītāju", laikraksta „Arbeiderbladet" pārstāvi Tranmaelu, kas esot „Volstrīta superaģents Norvēģijā un saindē norvēģu un krievu tautas labo kaimiņu attiecības".

Britu licencētā Hamburgas laikraksta „Die Welt" Helsinku korespondents ziņo par krievu nostājas paasināšanos arī pret Somiju, kaut gan ministru prezidents Fagerholms strikti rūpējas par somu ārpolitikas neitrālitātes saglabāšanu. Nesen viņš paskaidroja, ka Somija nemaz nedomājot pievienoties kaut kādiem bloku veidojumiem, kas to varētu novest konfliktā ar tās saistībām pret Padomju Savienību. Bet vēl atliek nogaidīt, vai Somija varēs saglabāt savu neatkarību arī tad, ja izveidotos „rietumnieciski noskaņots" skandināvu bloks. Varētu iedomāties, ka Padomju Savienība tādā situācijā uzskatītu par vajadzīgu stiprāk nodrošināt savu ziemeļu flanku.

Nākamajā nedēļā Parīzē sanāks Briseles pakta valstu ārlietu ministri, lai apspriestu piecu valstu komisijas atzinumus par vienotas Eiropas organizēšanu. Komisijai, kuras sanāksmes pēc britu priekšlikuma vienu reizi atlika līdz 18. janvārim, bija jāsaskaņo atšķirīgie angļu un franču projekti Eiropas valstu federācijai. Saskaņošanu veicināja franču ārlietu ministra Šumāna brauciens uz Londonu un sarunas ar Bevinu. Britu delegāts komisijā Daltons pēc komisijas darba beigām ceturtdienas vakarā paskaidroja, ka panākta vispārēja vienošanās. Par jaunās organizācijas centru izraudzīta Strasburga. Par apspriežu saturu informēta arī Italija, kas federācijai vēlētos pievienoties, un Skandināvijas valstis, kuru nostāja arī šinī jautājumā nav vēl skaidra.

M. Č.

GATAVS PADOMJU PLĀNS

(Turpinājums no 1. lpp.)

austrumvācu valdība noteikti pretendēs uz Berlīnes pakļaušanu savai pārvaldei. Tai pašā laikā rietumvācu valdības organizētāji jau sagatavojušies Rietumvācijas parlamentā ieskaitīt arī Berlīnes delegātus. Tam vēl vajadzīga tikai sabiedroto piekrišana.

Grūti pateikt, kas tādā gadījumā tālāk notiktu ar Berlīni, bet ASV un Lielbritanija pagaidām pierādījusi, ka spēj pilsētu apgādāt arī uz priekšu. Ģenerālis Klejs nesen kādā privātā sarunā ar amerikāņu kongresa aizsardzības komisijas locekļiem Berlīnē izteicās, ka „gaisa tilta" lidmašīnu nepārtrauktā rūkoņa esot stipri vairojusi krievu respektu pret sabiedroto gaisa spēkiem. „Krieviem ir vairāk respekta pret mūsu aviāciju," teica Klejs, „nekā dažam labam mūsu pašu mājās." Krievi gribot nogaidīt, vai tiešām „gaisa tilts" sekmīgi spēs darboties visu ziemu, un tikai tad apsvērt eventuālu piekāpšanos Berlīnes lietā.

Tai pašā sakarībā amerikāņu militārgubernātors izteicās, ka krievi gan varot vēl pastiprināt auksto karu, bet divkārt pārdomāšot, pirms pāriet uz atklāti naidīgiem aktiem. Krievu galvenā taktika ir radīt draudus, neapmierinātību un bailes, bet ne izraisīt klaju konfliktu. Tomēr sīkākā kļūda aukstajā nervu karā varētu iededzināt īstu karu.

NYT, DM, NZ

Skolas beigs mācības 5. maijā

LCK izglītības nozare noteikusi 1948./49. māc. gadā šādus gala pārbaudījumus latviešu ģimnazijās: humān. noz. 5. klasē — pārbaudījumus rakstos un vārdos latviešu, angļu un latīņu valodā un trigonometrijā un pārb. vārdos vēsturē (jaunāko laiku un Latvijas); reālā noz. 5. klasē — pārbaudījumus rakstos un vārdos latviešu un angļu valodā, analītiskā ģeometrijā un algebriskā analizē un pārb. vārdos fizikā; humān. noz. 4. klasē — pārbaudījumus rakstos un vārdos algebrā; reālā noz. 4. klasē — pārb. rakstos un vārdos algebrā un ģeometrijā un pārb. vārdos ķīmijā un dabas zinībās; humān. noz. 3. klasē — pārbaudījumus vārdos ķīmijā, dabas zinībās un ģeografijā ar ģģeoloģiju; reālā noz. 3. klasē — pārb. vārdos ģeografijā ar ģeoloģiju.

Tautskolās noteikti pārbaudījumi rakstos un vārdos latviešu valodā un matēmatikā un pārb. vārdos ģeografijā (Āreiropa un Latvija).

Mācības skolās izbeidzamas tekošā māc. gadā 7. maijā, pēc kam iekārtojami pārbaudījumi. Ja nostrādātas tek. māc. gadā tautskolās 210 dienas un ģimnazijās 220 dienas, skolas var ar tautskolu inspektoru resp. apgabala skolu direktora atļauju izbeigt mācības pirms 7. maija, bet ne agrāk par 9. aprīli, paredzot pēc tam gala pārbaudījumus.

Izceļotāji

uz Ameriku un citām tālām zemēm!

Aizbraucot jūs varat pasūtināt laikrakstu

LATVIJA

šeit pat Vācijā vai nu tieši apgādam, vai arī ar savas līdzšinējās nometnes pārstāvja starpniecību.

Lai jaunajās mājās nebūtu tūlīt jāizdod turienes nauda, kuras tur, droši vien, sākumā būs pamaz, samaksu varat izdarīt Vācijā par vairākiem mēnešiem uz priekšu. Abonements uz ārzemēm maksā DM 4,30 (ieskait. sūt. izdev.) par eksemplāru mēnesī.

Aizbraucot paziņojiet, ar kuru datumu lai laikrakstu šeit uzkrājam. Pēc ierašanās jaunajā dzīves vietā paziņojiet pa gaisa pastu savu adresi. Pēc tās saņemšanas sāksim laikrakstu sūtīt ar vēlamo n-ru.

LATVIJAS APGĀDS,

Günzburg/Do., Marktplatz 25.

Vai Spānijā jau pastāv amerikāņu gaisa bazes?

Pēc amerikāņu aviācijas virspavēlnieka Eiropā ģenerāļa Tannera atgriešanās Vācijā no vairāku dienu ilga apciemojuma Spānijā, amerikāņu aviācijas štābā Visbādenē informētas aprindas domā, ka ģenerālis ne vien ticies ar spāņu valdības pārstāvjiem, bet arī pārrunājis iespējas ASV aviācijas atbalsta punktu iekārtošanai Spānijā. Oficiāli gan Tannera brauciens ir gluži privāts atpūtas ceļojums, bet daži ASV aviācijas virsnieki ir pārliecināti, ka Spānijā jau kopš vairākām nedēļām pastāv vairāki amerikāņu gaisa atbalsta punkti un Tanners tos apmeklējuma laikā inspicējis. Šī akcija esot sagatavota jau tūlīt pēc pēkšņā amerikāņu politiku militāristu apciemojumā Madridē pagājušā rudenī. Bez tam drizumā Vācijā gaida ierodamies „pieklājības vizītē" spāņu delegāciju aviācijas ministra Dr. Burnagas vadībā.

VāS

500.000 amerikāņu piedalās sava prezidenta amata svinībās

Ceturtdien Vašingtona piedzīvoja plašākās svinības kopš ASV nodibināšanas. Jau trešdien speciālvilcienos, lidmašīnās, autobusos un privātmašīnās plūda ļaudis no visām plašās zemes malām, lai piedalītos prezidenta Trumena ievešanā amatā. 880 radiofonu tehniķi jau priekšlaikus sagatavoja ierīces, lai varētu pārraidīt prezidenta runu. Fotografiem un kino operātoriem iepretim Kapitola trepēm bija uzcelta 12 metru augsta tribīne. Goda viesu, kongresa locekļu un diplomātiskā korpusa vietas šogad pirmoreiz bija apzīmētas visu UN valstu emblēmām. Ļaužu pieplūdums Vašingtonā bija tik liels, ka vilcienus vajadzēja apturēt 15 minūšu brauciena attālumā no galvaspilsētas.

Oficiālās svinības sākās pl. 11 (pl. 17 pēc Vācijas laika), bet jau kopš agrām rīta stundām tūkstošiem cilvēku stāvēja gar Pensilvānijas avēnijas malām, kas savieno Kapitolu ar Balto namu un pa kuru vajadzēja braukt uz zvēresta vietu prezidentam un viceprezidentam. Lielākā daļa namu bija greznota karogiem un ziediem, bet skatlogos bija Trumena ģimetnes. Kad tribinēs parādījās prezidenta kundze ar meitu, skatītāji viņām skaļi uzgavilēja un abas smaidīgās dāmas, tērpušās skaistos zvērādas kažokos un atbildēja ar roku mājieniem. Tad pēkšņi ļaužu jūra sastinga: pa Pensilvānijas avēniju tuvojās prezidenta auto.

Orķestris sāk spēlēt veco amerikāņu dziesmu „Esi sveicināts, komandier", kas ir katra prezidenta tradicionālais sveikšanas marš. Pēc dažiem mirkļiem uz Kapitola trepēm parādās Trumens un viceprezidents Bārklijs. Atskan skalas gaviles. Prezidents smaidīgs, mierīgs un pašpārliecināts. Viņu sagaida augstākās tiesas priekšsēdis Vinsons un tiesas loceklis Rīds. Pēc īslem dievvārdiem un Savienoto Valstu himnas, ko nodzied kāds solists orķestra pavadībā, zvērestu vispirms nodod viceprezidents Bārklijs. Tad seko prezidenta Trumena zvērests. Mierīgi un nosvērti, turot roku uz bībeles, prezidents saka: „Es svinīgi zvēru, ka uzticīgi pildīšu Savienoto Valstu prezidenta amatu un glabāšu, sargāšu un aizstāvēšu satversmi."

Zvēresta laikā visi svētku dalībnieki piecelas un nonem galvas segas. Svinīgam klusumam valdot, prezidenta vārdus skaļruņi nes pāri visai Vašingtonai, bet radio mikrofoni — visai pasaulei. Pēc tam prezidents Trumens saka savu ārpolitisko runu, ko sniedzam atsevišķi. Pēc zvēresta seko parāde, kurā piedalās amerikāņu armijas izlases vienības un civilisti. Ap 40.000 cilvēku nodefilē gar prezidenta tribīni, bet impozanto gājienu noskatās vairāk nekā 140.000 vašingtoniešu un iebraucēju. Pēc policijas ziņām, uz svinībām Vašingtonā ieradās apmēram 500.000 cilvēku.

Oficiālajai skatei beidzoties, 1500 viesu sapulcējās Nacionālajā galerijā svētku banketā, bet vakarā notika tradicionālā balle vairāk nekā 5000 dalībniekiem. Ar ceturtdienu pār Savienoto Valstu ārlietu ministru vairs neskaitās Džordžs Maršals, kas veselības atpūtā pašreiz uzturas Portoriko salā.

DAŽOS VĀRDOS

Iestāties armijā un tās palīgdienestos vēl lielākā skaitā britus trešdien aicināja ministru prezidents Etlijs, jo Lielbritanijai nepieciešami vairot savu spēku un drošību.

Visas komūnistu sanāksmes britu joslā aizliegusi militārā valdība līdz Rietumvācijas komūnistu vadoņa Reimana prāvas iztiesāšanai, kas atlikta uz 27. janvāri. Reimana partija paziņojusi, ka viņa aizstāvēšanai aicināšot kādu britu advokātu.

4000 DP iebrauks ASV februārī, paskaidroja kongresa imigrācijas komisijās priekšsēdis, bet līdz aprīlim šis skaits sasniegs jau 12.000 mēnesī.

Itaļu kara kuģu izbraukšana uz Padomju Savienību no jauna aizkavējusies krievu pieņemšanas komisijas priekšsēža kapt. Cinovjeva pēkšņās nāves dēļ, kas iestājusies sirds vājuma dēļ.

Arī Padomju Savienība tagad paziņojusi, kā ir ar mieru 7. februārī Londonā sākt sarunas ar trim rietumu lielvalstīm par mierlīgumu ar Austriju.

Anna Paukere, Rumānijas ārlietu ministre, kompartijas sanāksmē atkārtoti nosodīja rumāņu rakstniekus, gleznotājus, dzejniekus, žurnālistus un citus māksliniekus un zinātniekus, kas „vienmēr vēl ir rietumu kultūras ietekmē". Turpmāk pret „šādiem elementiem" rīkošoties enerģiskāk.

No amata atbrīvots, pēc paša lūguma, Polijas ministru prezidenta vietnieks Gomulka.

Caurmērā 15 dolaru Rietumvācijas un Berlīnes uzturēšanai un jaunuzbūvei izdevis katrs amerikāņu nodokļu maksātājs laikā no jūnija līdz decembrim. **Transports** no rietumjoslām uz Berlīni ir divreiz dārgāks nekā no ASV uz Eiropu.

„Glorija Staļina slavai" ir „līksmi svinīgā dievinājumā sniegtā" beigu daļa Staļina kantātei, ko komponējis lietuvietis Jāzeps Talots-Kelpšis un sadzejojusi lietuviete Salomeja Nerisa. Kantātes abi iepriekšējie posmi veltīti „cariskajai tumsai" un „tautas uzvarai". Tā pirmo reizi atskaņota Maskavas konservatorijā.

55% vīriešu DP amerikāņu joslā, bet no sievietēm 30% uz pagājušā gada 1. novembri bija pastāvīgi nodarbināti vai apmeklēja pārskološanās kursus, ziņo IRO.

Slimnīcā miris viens no trim pilotiem, kas nogāzās ar kādu amerikāņu lidmašīnu pie Fasbergas. Līdz šim „gaisa tilts" uz Berlīni prasījis pavisam 34 amerikāņu un angļu lidotāju dzīvības.

Visus vāciešus aicina kļūt par „pasaules pilsoņiem" viņu vadonis Gerijs Dēviss vienā no 70 vēstījumiem, ko viņš izsūtījis dažādām pasaules nācijām.

Par tabakas racionēšanas atcelšanu vienbalsīgi izteikusies vācu zemju padomes saimniecības komisija, turpretim tekstilpreču normēšanu paredzēts paturēt arī uz priekšu.

25 gadus cietuma un 10.000 dolaru naudas soda par valsts nodevību Ņujorkā piesprieda bij. ASV aviācijas leitnantam Montijam, kas kara laikā lidmašīnā dezertējis pie vāciešiem, piedalījies vācu radio propagandas raidījumos pret sabiedrotajiem un vēlāk kļuvis SS virsnieks.

Arī neracionētu pārtiku turpmāk drīkstēs no Anglijas sūtīt dāvanu sainīšos uz Eiropu, ieskaitot Vāciju. Uz 2 kg racionētas pārtikas sainī drīkstēs būt 1 kg racionētu preču; saima kopsvars nedrīkst pārsniegt 3,5 kg, un no vienas preces atļauts nosūtīt tikai līdz 1 kg.

ASV cīnīsies par visu tautu brīvību

(Turpinājums no 1. lpp.)

„Tautas, kas mīl brīvību, mēs stiprināsim pret uzbrukuma briesmām un kopīgi izstrādātu jaunu aizsardzības sistēmu. Rietumu puslodei tāds pakts tika parakstīts Riodežaneiro. Tagad mēs iestāsimies par Atlantika paktu, un es ceru," turpināja Trumens, „tuvākā nākotnē iesniegt kongresam attiecīgu projektu. Visas valstis, kas būs apvienotas Atlantika paktā, saņems mūsu militāru palīdzību un padomus. Jau pašā sākumā jārada pārliecība, ka katra agresija atdursies pret mūsu spēku, tad varbūt neviens neiedrošināsies uzbrukt."

Ceturtajā punktā prezidents runāja par visu iespējamo zinātnisko un tehnisko palīdzību tiem apgabaliem un tām valstīm, kas mazāk attīstītas. „ASV iespējas ir ierobežotas," paskaidroja Trumens, „bet mūsu zinātne un tehnika nav ierobežota. Kopā ar citām valstīm mums jālegulda kapitāli šais atpalikušajās valstīs, lai tās varētu vairāk ražot pārtikas, apģērbu un mašīnu. Gandrīz puse cilvēces dzīvo uz nabadzības robežas, tai nav ko ēst. Mums jāpalīdz, lai posts mazinātos, jo tas apdraud ne vien šīs tautas, bet arī mūs."

Runas beigu daļā prezidents norādīja, ka Savienoto Valstu programmā nav imperiālistisku un citu izmantošanas nodomu. Ar to amerikāņi cer panākt tādu stāvokli pasaulē, kas dotu laimi un brīvību visai cilvēcei. „Mūs atbalsta visi, kas dzīvo bailēs no savām valdībām, kas ilgojas pēc runas brīvības, kas meklē domu un reliģijas brīvību, kas vēlas brīvi izraudzīt savas valdības. Aiz mums stāv miljoni cilvēku un ar savu ticību mēs sasniegsim iecerēto. Tad arī tās zemes, kas ir pret mums, attapsies no pašapmānīšanās un iestāsies tautu brīvajā saimē. Lai šo vēstures pārbaudījumu izturētu, liksim kopā visu savu apņēmību, gribu un spēku. Ar stipru ticību Dievam mēs ejam preti tiem uzdevumiem, kas mums uzlikti."

Prezidenta runu atzinīgi komentēja britu piektdienas rīta prese. „Times" saka, ka Trumens paudis uzticību ne vien Savienoto Valstu spēkam, bet solījies palīdzēt visām tautām, kas tiecas pēc brīvības. „Manchester Guardian" atzīst, ka Trumena programma ir augstsirdīga palīdzība visai pasaulei, bet „Daily Telegraph" konstatē, ka prezidents savu priekšgājēju brīvības definiciju vēl tālāk paplašinājis.

AB, BBC

HITLERS UN VIŅA ADMIRĀĻI

1939. g. 12. oktobrī, pl. 10 priekš pusdienas, leitnanta Gintera Prīna komandētā zemūdene U-47 iznira no jūras Orkneju salu tuvumā. Prīns ierakstīja kuģa dienas grāmatā: „Angļi ir tik laipni, ka iedeguši visas piekrastes ugunis, lai es varētu precīzi orientēties." Nākošā rītausmā zemūdene gulēja 270 pēdu dziļumā Skapa Flovas tuvumā, vēlu vakarā tā atkal iznira un apkalpe ieēda siltas vakariņas. Prīns ierakstīja kuģa dienas grāmatā: „Nakts ir tumša, bet ziemeļblāzma apgaismo klinšu ieslēgto ostu, lielie kuģi gul mūsu priekšā tik skaidri redzami kā teātra kulises." Apmēram stundu pēc pusnakts zemūdene atradās ap 3 km no diviem noenkurotiem kaujas kuģiem. Tā atradās tikai ap 200 metru no krasta, bija „nepatikami gaišs." Izšāva torpēdas. Pēc trim minūtēm atskanēja eksplozija, gaisā pacēlās augsti uguns stabi. Osta atdzivojās. Iznicinātāji pacēla enkurus, pa ceļu gar krastmalu drāzās automobiļi.. Tieši pret zemūdeni viens auto apstājās, pagriezās un *steidzās atpakaļ uz pilsētu.* Domādams, ka braucējs viņu ieraudzījis, Prīns pilnā sparā traucās prom.

Šis pārdrošais iebrukums, kas beidzās ar angļu kaujas kuģa „Royal Oak" nogremdēšanu, bija viens no ievērojamākiem vācu kara flotes sasniegumiem otrā pasaules karā. Čerčils, apbrīnošanas pilns, nosauca to par „neticamu ieroču sasniegumu".

Tagad ziņojums par iebrukumu Skapa Flovā ir viens no interesantākajiem dokumentiem grāmatā „Hitlers un viņa admirāļi", kas sastādīta pēc izvilkumiem no vācu kara kuģu kapteiņu oficiālajām dienas grāmatām un memorandiem par vācu kara floti no kara sākuma līdz pat beigām. Grāmatas autors, kas visumā atturējies no paša komentāriem, izmantojis pavisam 60.000 bijušos vācu kara flotes archīvos atrastus dokumentus.

No politiskajiem dokumentiem, kas grāmatā sakopoti, redzams, ka Hitlers savai flotes vadībai bija solījis nesākt karu ar Angliju agrāk par 1944. vai 1945. gadu. Līdz tam laikam bija paredzēts uzbūvēt 13 vācu kaujas kuģus un 16 kreiserus. Kad karš iesākās, lieladmirālis Rēders, ko Nirnbergas tribunāls notiesāja uz mūža ieslodzījumu, rakstīja: „Par floti man jāziņo, ka tai nav nekādu līdzekļu, lai līdzvērtīgi stātos pretim Lielbritanijai . . . tā ir gan izveidojusi labi apmācītu un iedarbīgu zemūdeņu floti, no kuras 26 zemūdenes spējīgas operēt Atlantijas okeanā, bet joprojām arī zemūdenes ir pārāk vājas, lai jūtami iespaidotu kara gaitu. Bez tam virsūdens spēki ir tik vāji, ka tie nevar neko citu, kā vien pierādīt to, ka prot bruņnieciski mirt."

Rēders to pašu domājis arī vēlāk, kad Hitlers gatavojies invāzijai Anglijā. Hitlers toreiz teicis Rēderam: „Uz zemes esmu varonis, bet uz jūras gļēvulis." Grāmatas autors tāpēc vienā no nedaudzajiem komentāriem izsakās, ka Hitlers jūras kara lietās nav iejaucies un Rēderam bijusi daudz lielāka rīcības brīvība nekā vācu armiju vadītājiem.

No otras puses dokumenti rāda, ka Vācijai vispār nav bijis īsti izstrādāta plāna jūras karam, un notikusi svaidīšanās no gadījuma uz gadījumu. Visspilgtāk Vācijas vājumu šai ziņā pierāda skaitļi par zemūdeņu zaudējumiem pēc tam, kad arī ASV iestājusies karā. Toreiz vāciešiem jau bijušas 250 zemūdenes un vienā pašā 1942. g. jūnija mēnesī tās nogremdējušas 145 kuģus. Bet jau nākošā mēnesī aina grozījusies, un pēdējos četros kara mēnešos, kad floti komandēja Dēnics, vācieši nogremdējuši tikai 49 kuģus, paši par to samaksādami ar 120 zemūdeņu zaudēšanu.

Par spīti tam, saka grāmatas autors, vācu jūrnieki bija vienīgie, kas cīnījās kareiviģi līdz pat beigām. Pie tam jāievēro, ka no visiem Nirnbergā apsūdzētiem, tikai 5 zemūdeņu komandanti atzīti par kara noziedzniekiem. T

• Angļu svētdienas laikraksts „News of World", kura speciālitāte ir slepkavību un laulības šķiršanu apraksti, pēdējos mēnešos arvien vairāk palielinājis savu tirāžu un tagad iznāk 8 miljoni eksemplāros. (UP)

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0.70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Vīrs, kas sešās nedēļās izšķieda 10 miljonu dolaru

KĀ DZĪVO BARODAS MAHARADŽA GAEKVARS

Londonas zirgu sporta aprindās lielu izbrīnu radīja ziņa, ka Barodas maharadža, kas jau gadiem uztur vienu no lielākajiem un dārgākajiem sacīkšu zirgu staļļiem Anglijā, pēkšņi pārdod daļu savu zirgu, paturēdams „tikai" četrpadsmit, un likvidē savus speciāli izbūvētos staļļus. Tā kā maharadžas pavalstnieki pagājušā gadā sacēla lielu traci par sava valdnieka ārkārtīgi izšķērdīgo dzīvi Eiropā un Amerikā un aicināja to uz mājām nokārtot valsts lietas, tad tagad daži domāja, ka sērs Pratapsinha Gaekvars būs sācis taupīt. Viņa treneris tomēr paskaidroja, ka nekāda taupīšana uz zirgu rēķina nav paredzēta, bet maharadža tikai gribot tikt valā no zirgiem, „kas nenopelna savas auzas" un iegādāties labākus.

Barodas maharadža Gaekvars ir pazīstama figūra zirgu skriešanās sacīkstēs Anglijā jau kopš 1944. g. Pēdējo sezonu 1948 g. viņš sāka ar 40 zirgiem. Sacīkšu laimestu ziņā Devi, pārkāpa pats savu jauno likumu un apprecēja princesi, lai gan pats jau bija precējies. Arī princese bija precējusies, un pēc indiešu likumiem nevarēja šķirties no vīra, bet viņa paziņoja, ka pāriet muhamedāņu ticībā, ar ko tās iepriekšējā laulība automatiski bija anulēta. Pēc tam princese atkal pieņēma atpakaļ indiešu ticību un apprecēja Gaekvaru.

Maharadžas pirmā sieva joprojām apdzīvo pusi no plašās Barodas pils, un mantinieks skaitās viņas dēls, nevis Sitas Devi dēls „Babu". Maharadžas tēvs un trīs tēvoči aizgāja nelaikā kapā cilkohola dēļ, bet Gaekvars to lieto ļoti mēreni. Kad barodiešiem bija apnikusi viņu valdnieka izlaidīgā dzīve, taupīgais ministru prezidents, Mahatmas Gandija draugs un personīgais ārsts Jivrajs Mechta rakstīja savam kungam: „Labāk būtu, ja jūs nenotērētu laiku un naudu, audzēdams zirgus un rīkodams sacīkstes, bet

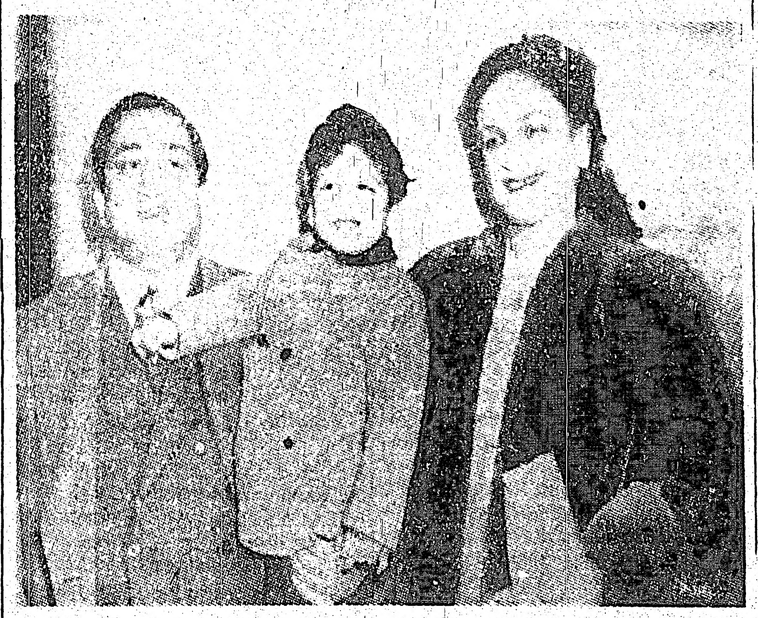

Maharadža Gaekvars ar savu otro sievu un mīļoto dēlu „My Babu"

Gaekvars ir otrajā vietā aiz pasaules bagātākā cilvēka Aga Khana. Viņš savā laikā izdevis vislielāko summu par viengadīgu kumeļu — 118.000 dolaru, nosaukdams to savā dēlēna vārdā par princi Sajajirao jeb „My Babu". Kara laikā Gaekvars uzdāvināja britu aviācijai veselu pilnībā apbruņotu iznīcinātāju eskadriļu un pazīstams ar dažādām ekstravagancēm.

Gaekvaram savā laikā pārmeta, ka viņš sešu nedēļu uzdzīves cēlienā esot izšķiedis 10 miljonu dolaru. Viņa valsts, kas aizpagājušajā gadā kļuva par Indijas dominijas šastāvdaļu, pieprasīja, lai viņš atsakās no valdnieka troņa un Indijas valdība iecel regentu. Barodas iedzīvotāju skaits ir 3 miljoni. Gaekvars dzīvojis pat Indijas prinča mērogā izšķērdīgu dzīvi, daudz laika pavadīdams gan uz okeana luksa tvaikoņiem, Nujorkā un lepnākajās Londonas viesnīcās un restorānos. Bez tam viņš no tagad mirušā automobiļu un motorlaivu rekordista sēra Melkolma Kempbella nopirka māju ar 20 istabām, ko ārkārtīgi grezni iekārtoja un apgādāja ar jauniem tenisa un golfa laukumiem. Kaut gan tai laikā Anglijā būvniecību stipri ierobežoja materiālu trūkuma dēļ, maharadžam netrūka nekādu materiālu, un viņš visu māju pārbūvēja no pamatiem līdz jumtam. Istabas klāj dārgākie tepiķi un rotā indiešu un franču antīki mākslas darbi. Maharadžas zirgu staļļu iekārta bija viscaur chromēta, un šāda materiālu izšķērdībā Anglijā radīja sašutumu. Stāsta, ka Gaekvars esot piedraudējis atstāt Angliju, ja viņu kaut kā mēģinātu ierobežot. Reiz viņš četrās dienās par zirgiem izdeva 400.000 dolaru.

Finanču skandālu ar savu valsti maharadža likvidēja pagājušā gada augustā, pārbraukdams mājās un atmaksādams valsts kasei no tās paņemtos līdzekļus. Gaekvars uzkāpa troņī 1939. g. Viņa personīgo mantu tolaik vērtēja uz 300 miljoniem dolaru. Šis kapitāls sastāvēja visvairāk no dārgakmeņiem, zelta lielgabaliem, Rollsroisa automobiļiem, polsterētiem ar leopardu ādām, svētajiem ziloņiem un pilīm ar alabastra gaiteņiem. 1942. g. Gaekvars daudzsievību izsludināja par nelikumīgu, bet drīz vien kādā Madrasas hipodromā iepazinās ar Pithapuramas skaisto princesi Situ Jūsu Augstībai būtu bijis vairāk jāinteresējas par savas valsts pārvaldīšanu . . . Tikai aklie atstāj neievērotas zīmes un brīdinājumus. . ." Arī parlaments pieņēma rezolūciju, kurā nosodīja maharadžas ilgo prombūti no savas zemes un dienesta pienākumu pamešanu novārtā, kā arī otrās laulības. Tauta tādēļ šauboties par viņa spējām valdīt savu zemi. Gaekvars pēc tam vēl ātri aizbrauca uz ASV, nopirka vēl dažus jaunus zirgus, tad pārbrauca dzimtenē un īsā laikā visas lietas atkal nokārtoja. Arī patlaban viņš vēl atrodas Indijā, bet cer tikt atpakaļ Anglijā vēl laikā uz pavasara sacīkšu sezonas atklāšanu.

N, NZ, NYHT

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Vilna. 5. Amata. 10. Flso. 12. Fkts. 13. Re. 14. Raust. 17. Tā. 18. Lauksas. 20. Tri. 22. Gar. 23. Eda. 25. Tabū. 26. Ardi. 27. Fon. 28. SDP (sociāldemokrātu partija). 30. LCP. 32. Aktieri. 35. Ur. 37. Asāras. 38. OK! 39. Nots. 41. Post. 43. Ar. 44. Lobas. — Stateniski: 1. Vēroņi. 2. Ile. 3. Ls. 4. Nora. 6. Mita. 7. Aksis. 8. Tri. 9. Asaka. 11. Rūsa. 15. Aizsusis. 16. Sērāpe. 18. Liāna. 19. Sedli. 21. RTO. 24. Dis. 27. Fauna. 29. Diet. 31. Pikts. 33. Kasa. 34. Rāpo. 36. Zog. 38. Osa. 40. Tr. 42. OL.

Pilsētiņa ar 20.000 iedzīvotājiem visas pasaules uzmanības centrā

RACING CLUB PARIS TIKAI PĒC 3½ STUNDU CĪŅAS PIEVEIC MAZ PAZĪSTAMU AMATIERU VIENĪBU 1—0.

Anglijas futbola kausa izcīņā aizvadītas 3. kārtas spēles, kad sacensības jau iesaistītas arī 1. un 2. līgas vienības un gandrīz visi „mazie" piedzīvojuši zaudējumus. Tomēr ne visi. Anglijā šodien runā un priecājas par amatieru vienību Yoevil Town, kas spēja pieveikt spēcīgo 2. līgas klubu Bury 3—1 un tagad, kausa izcīņas 4. kārtā par pretinieku saņems 1. līgas vienību Sunderland. Yoevil Town ir mazās angļu pilsētiņas Jevilas iepriekšējā laulība automatiski bija anulēta. Pēc tam princese atkal pieņēma atpakaļ indiešu ticību un apprecēja Gaekvaru.

Maharadžas pirmā sieva joprojām apdzīvo pusi no plašās Barodas pils, un mantinieks skaitās viņas dēls, nevis Sitas Devi dēls „Babu". Maharadžas tēvs un trīs tēvoči aizgāja nelaikā kapā cilkohola dēļ, bet Gaekvars to lieto ļoti mēreni. Kad barodiešiem bija apnikusi viņu valdnieka izlaidīgā dzīve, taupīgais ministru prezidents, Mahatmas Gandija draugs un personīgais ārsts Jivrajs Mechta rakstīja savam kungam: „Labāk būtu, ja jūs nenotērētu laiku un naudu, audzēdams zirgus un rīkodams sacīkstes, bet

Maharadža Gaekvars ar savu otro sievu un mīļoto dēlu „My Babu"

Gaekvars ir otrajā vietā aiz pasaules bagātākā cilvēka Aga Khana. Viņš savā laikā izdevis vislielāko summu par viengadīgu kumeļu — 118.000 dolaru, nosaukdams to savā dēlēna vārdā par princi Sajajirao jeb „My Babu". Kara laikā Gaekvars uzdāvināja britu aviācijai veselu pilnībā apbruņotu iznīcinātāju eskadriļu un pazīstams ar dažādām ekstravagancēm.

Gaekvaram savā laikā pārmeta, ka viņš sešu nedēļu uzdzīves cēlienā esot izšķiedis 10 miljonu dolaru. Viņa valsts, kas aizpagājušajā gadā kļuva par Indijas dominijas šastāvdaļu, pieprasīja, lai viņš atsakās no valdnieka troņa un Indijas valdība iecel regentu. Barodas iedzīvotāju skaits ir 3 miljoni. Gaekvars dzīvojis pat Indijas prinča mērogā izšķērdīgu dzīvi, daudz laika pavadīdams gan uz okeana luksa tvaikoņiem, Nujorkā un lepnākajās Londonas viesnīcās un restorānos. Bez tam viņš no tagad mirušā automobiļu un motorlaivu rekordista sēra Melkolma Kempbella nopirka māju ar 20 istabām, ko ārkārtīgi grezni iekārtoja un apgādāja ar jauniem tenisa un golfa laukumiem. Kaut gan tai laikā Anglijā būvniecību stipri ierobežoja materiālu trūkuma dēļ, maharadžam netrūka nekādu materiālu, un viņš visu māju pārbūvēja no pamatiem līdz jumtam. Istabas klāj dārgākie tepiķi un rotā indiešu un franču antīki mākslas darbi. Maharadžas zirgu staļļu iekārta bija viscaur chromēta, un šāda materiālu izšķērdībā Anglijā radīja sašutumu. Stāsta, ka Gaekvars esot piedraudējis atstāt Angliju, ja viņu kaut kā mēģinātu ierobežot. Reiz viņš četrās dienās par zirgiem izdeva 400.000 dolaru.

Finanču skandālu ar savu valsti maharadža likvidēja pagājušā gada augustā, pārbraukdams mājās un atmaksādams valsts kasei no tās paņemtos līdzekļus. Gaekvars uzkāpa troņī 1939. g. Viņa personīgo mantu tolaik vērtēja uz 300 miljoniem dolaru. Šis kapitāls sastāvēja visvairāk no dārgakmeņiem, zelta lielgabaliem, Rollsroisa automobiļiem, polsterētiem ar leopardu ādām, svētajiem ziloņiem un pilīm ar alabastra gaiteņiem. 1942. g. Gaekvars daudzsievību izsludināja par nelikumīgu, bet drīz vien kādā Madrasas hipodromā iepazinās ar Pithapuramas skaisto princesi Situ Jūsu Augstībai būtu bijis vairāk jāinteresējas par savas valsts pārvaldīšanu . . . Tikai aklie atstāj neievērotas zīmes un brīdinājumus. . ." Arī parlaments pieņēma rezolūciju, kurā nosodīja maharadžas ilgo prombūti no savas zemes un dienesta pienākumu pamešanu novārtā, kā arī otrās laulības. Tauta tādēļ šauboties par viņa spējām valdīt savu zemi. Gaekvars pēc tam vēl ātri aizbrauca uz ASV, nopirka vēl dažus jaunus zirgus, tad pārbrauca dzimtenē un īsā laikā visas lietas atkal nokārtoja. Arī patlaban viņš vēl atrodas Indijā, bet cer tikt atpakaļ Anglijā vēl laikā uz pavasara sacīkšu sezonas atklāšanu.

N, NZ, NYHT